NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 205 | Łódź, Sroda, 2 Września 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מיטוואך פ׳ תבא ט״ו אלול תרצ״ו | 14-טער יאהרגאנג

רעכט פון יודישען פאלק

וועלען נישט בעגרעניצט ווערען, פערזיכערט דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ

אראבער שטעלען ארויס נייע שארפע פאדערונגען

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

פון זיכערע קוועלען דערוויסט זיך די יודישע טעלעגראפען - אגענטור פרטים וועגען דער קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען צווישען די פארשטעהער פון דער „אגודה" מיט דעם הויך-קאמיסאר וואוקאפ.

דער הויך-קאמיסאר האט פערזיכערט, אז די רעכט פון יודישען פאלק וועלען נישט בעגרעניצט ווערען. די רעגירונג וועט זיך נישט אונטערגעבען דעם אראבישען טעראר, ווייל די רעגירונג איז גענוג שטארק. וואס שייך דער עליה-פראגע האט דער הויך-קאמיסאר זיך פערופען אויף זיינע פריהערדיגע ערקלערונגען און געזאגט, אז ער איגנארירט אינגאנצען די אונטערהאנדלונגען פון נורי-פאשא.

בנוגע די אונרוהען האט דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ ערקלערט. אז זיי פערציהען זיך לענגער, ווייל זיי האבען זיך פערוואנדעלט אין א פארטיזאנער קריג.

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע צייטונג „פאלעסטין" פערעפענטליכט א נייע סעריע אראבישע פאדערונגען, דאס זענען 1) גענעראלע אמנעסטיע אין ארץ ישראל, 2) אפשטעלען די עליה אויף דער צייט, וואס די קעניגליכע קאמיסיע וועט זיין אין ארץ ישראל, 3) הבטחות. אז אויך אויף להבא וועט די עליה אפגעשטעלט ווערען. 4) די קעניג-ליכע קאמיסיע זאל אויך אויסהערען א פאר-שטעהער פון איראק. 5) די אראבער רעגירונג זאל בעקומען די מעגליכקייט צו האבען אנ׳אייג-פלוס, אז די עמפעהלונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע וועלען אויסגעפיהרט ווערען.

×

אויפגעריסען מינעס אויף די שאסעען אין ארץ-ישראל

4 ענגלישע זעלנער שווער פערוואונדעט

שווער פערוואונדעט געווארען 2 יודישע הילפס-פאליציאנטען

ירושלים, 1 (יט"א טעל.)

אראבישע טעראריסטען האבען היינט אונטער-געצונדען די נאפט-רעהרען אין נתניה, ס׳איז ארויסגערופען געווארען מיליטער צו לעשען די שרפה, צווישען מיליטער און אראבישע טעראריסטען האט זיך אנטוויקעלט א שלאכט, 2 אראבער זענען געפאלען טויט 4 זענען פערוואונדעט געווארען.

צווישען לוד און ירושלים איז שווער פער-וואונדעט געווארען אנ׳ענגלישער זעלנער.

צווישען ירושלים און שכם איז א מיליטער-רישער לאסט-אויטא ארויפגעפאהרען אויף אנ׳אונטערגעלעגטער מינע, ס׳איז פארגעקומען אנ׳אויפרייס 2 ענגלישע זעלנער זענען שווער פער-וואונדעט געווארען.

באלד נאכ׳ן אויפרייס האבען די טעראריסטען אנגעהויבען צו בעשיסען דעם אויטא, א צווייטער מיליטער-אויטא איז אנגעקומען צו הילף, אבער אויך ער איז ארויף אויף א מינע, וועלכע האט אויפגעריסען און פרישע 2 זעלנער זענען פערוואונדעט געווארען.

צווישען מיליטער און די טעראריסטען קומט פאר א שלאכט.

ירושלים, 1 (יט"א טעל.)

נעבען פתח תקוה איז דורך אראבישע טעראריסטען שווער פערוואונדעט געווארען דער יודישער הילפס-פאליציאנט בערנארד קליין, ער איז אפגעפיהרט געווארען אין הדסה-שפיטאל.

דער מיליטערישער לאגער אין באר שבע איז אנגעריפען געווארען דורך די אראבישע טעראריסטען 1 ענגלענדער איז פערוואונדעט געווארען, די טעראריסטען זענען פערטריבען געווארען.

אין רמת הכובש איז פארגעקומען א שיסעריי מיט עטליכע אראבער, וועלכע האבען געווארפען א באמבע, 3 אראבער זענען ארעסטירט געווארען.

אראבישע טעראריסטען האבען געווארפען א באמבע אויף א דורכפאהרענדען אויטא, אנ׳אראבישע קינד, וועלכעס האט זיך געשפילט אין גאס איז פערוואונדעט געווארען.

נעבען נתניה איז שווער פערוואונדעט געווארען דער געהילפס-פאליציאנט יהודה שפיוואק, מ׳האט איהם אפגעפיהרט אין הדסה-שפיטאל.

ערגסטער אויסגאנג פון דער לאגע

וועט זיין דאס אפשטעלען די עליה

שארפער ארויסטריט פון „טיימס" געגען דער ארץ-ישראל-אדמיניסטראציע

לאנדאן, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

די לאנדאנער „טיימס" האט היינט אפגעדרוקט א לענגערן ארטיקעל וועגען דער לאגע אין ארץ ישראל. דער ארטיקעל שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער מיטוואכדיגער זיצונג פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכע דארף אננעמען זעהר וויכטיגע בעשלוסען וועגען ארץ ישראל.

די צייטונג פעראורטיילט אונצווויידייטיג דאס אפשטעלען די עליה און האלט דאס אלס דעם ערגסטען אויסוועג פון דער לאגע. דאס וואלט פערלייקענט דעם גייסט פון דער באלפור-דעקלאראציע.

„טיימס" קריטיקירט די פערמיטלונג פון נורי-פאשא און זאגט זיך ארויס געגען די ארויס גערוקטע פאדערונגען פון די אראבער.

די צייטונג ווייזט אן אויף דער דרינגליכקייט צו מאכען ענדערונגען אין דער ארץ ישראל אדמיניסטראציע און צו רעגולירען די פראגע פון באדען-פערקויף און באדען-רעזערוו.

פעלקער-ליגע וועט רעפארמירט ווערען

שטארקע הכנות צו דער סעפטעמבער-סעסיע פון דער ליגע

לאנדאן, 1 (סס. טעל.)

היינט מיטוואך קומט פאר א גרויסע זיצונג פון מיניסטארען-ראט. דער וויכטיגסטער פונקט פון דער טאג-ארדנונג איז די פראגע וועגען דער רעפארם פון דער פעלקער-ליגע, וועלכע וועט קומען צום אויסדרוק אויף דער סעפטעמבער-סעסיע.

וואס פארא וויכטיגע בעדייטונג די ענגלישע רעגירונג גיט צו דער דאזיגער סעסיע קען דינען דער פאקט, אז די ענגלישע דעלעגאציע צו דער סעפטעמבער - סעסיע וועט בעשטעהן פון 60 מענשען, צווישען זיי 3 מיניסטארען און 3 וויצע - מיניסטארען.

שטאקהאלם, 1 (ספ. טעל.)

די שוועדישע רעגירונג האט שוין צוגע-שיקט אנ׳ענטפער דעם סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע וועגען די פארשלאגען צו רעפאר-מירען די פעלקער-ליגע.

אסלא, 1 (ספ. טעל.)

די נארוועגישע רעגירונג האט איבערגע-שיקט דער פעלקער-ליגע א נאטע וועגען דער רעפארם פון דער פעלקער-ליגע. די נארוועגישע רעגירונג האלט, אז די וויכטיגסטע אויפגאבע פון דער ליגע איז אויסצומיידען קאנפליקטען, וועלכע קענען דערפיהרען צו מלחמה. די פאר-שלאגען זענען: ענטוואפנונג און שטארקע רעפרעסיעס געגען די אנגרייפער.

גענ. רידז-שמיגלי אין פאריז

אויף די קברים פון די געפאלענע פוילישע פריוויליגע

פאריז, 1. (ספ. טעל.) היינט איז דער גענ. רידז-שמיגלי אוועק אויפ׳ן שלאכט-פעלד געבען דער מארנע, כדי צו בעזוכען דעם בית-עולם פון די געפאלענע פריוויליגע פאלאקען.

דאן איז דער גענעראל אפגעפאהרען קיין שטאלאן.

לאנדאן, 1. (סס. טעל.) דער „טיימס" שרייבט וועגען דער וויזיט פון גענ. רידז-שמיגלי אין פאריז, אז דער וויזיט האט נישט נאר א מיליטערישען כאראקטער נאר אויך א פאליטישען און ווירטשאפטליכען.

בוקארעשט, 1. (ספ. טעל.) די רומענישע צייטונגען שטעלען פעסט, אז דער וויזיט פון גענ. רידז-שמיגלי אין פאריז איז א פארטזעצונג פון ווערק פון מארשאל פילסודסקי. דער וויזיט וועט פערפעסטיגען דעם פויליש-פראנצויזישען בונד.

אורטייל אין פראצעס פון 33 אנגעקלאגטע

אין ארויסרופען די אנטי-יודישע גזשעהענישען אין טרוסקאלאס

טשענסטאכאוו, 1 (טעלעפאניש)

היינט איז ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל אין פראצעס פון די 33 אנגעקלאגטע ענדעקעס. וועלכע זענען געמשפט געווארען פאר ארויסרופען די אנטי-יודישע עקסצעסען אין טרוסקאלאס, ווי בעקאנט זענען די אנטי-יודישע עקסצעסען ארויסגערופען געווארען צוליב דעם וואס האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז יודען האבען פראפאנירט די קידך, שפעטער האט מען ארעסטירט דעם שולדיגען קריסט.

דער הויפט-אנגעקלאגטער איז פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים טורמע, 28 אנגעקלאגטע זענען פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים טורמע יעדער, 4 זענען בעפרייט געווארען, די 28 פער-משפטע צו 6 חדשים איז דאס אויספיהרען די שטראף אפגעלעגט געווארען אויף 2 ביז 3 יאהר.

וואהל-קאמף צו דער ווארשעווער קהלה

מיט שטינק-באמבעס און באיובקעס

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

דער וואהל-קאמף צו דער ווארשאווער יודישער קהלה, וועלכער דערגעהט שוין צום סוף, נעמט אן זעהר שארפע פארמען.

אויף די מיטינגען, וועלכע זענען היינט פארגעקומען האבען זיך די געגנערישע צדדים בענוצט שטינק-באמבעס. מיט גויאישע באיובקעס און און מ׳האט זיך געשלאגען מכות רצח, ס׳זענען פאראן פיל פערוואונדעטע.

דעפעשען צום פרעמיער באלדווין און צום קאלאניען-מיניסטער

פון יודישען אינדוסטריעלער-פערבאנד אין ארץ-ישראל

ירושלים, 1 (יט"א טעל.)

דער יודישער אינדוסטריעלער פערבאנד אין ארץ-ישראל האט ארויסגעשיקט א דעפעשע צום ענגלישען פרעמיער באלדווין און צום קאלאניען-מיניסטער ארמסבי-גאר, אין וועלכער ס׳ווערט געווארענט געגען יעדען פרווו אפצושטעלען די עליה קיין ארץ-ישראל, אפילו דאס צייטווייליגע אפשטעלען די עליה, שרייבט דער אינדוסטריעלער-פערבאנד וואלט געהאט א שלעכטע ווירקונג אויף דער ווירטשאפט אין ארץ-ישראל און וואלט זיך פאטאל אפגערופען אויף דעם ענגלישען קאפיטאל, וועלכער איז אנגאזשירט אין ארץ-ישראל.

אין דער דעפעשע בעקלאגען זיך אויך די אינדוסטריעלער אויף דער שווערער שטייער-לאסט וואס זיי טראגען צוליב׳ן אויסהאלטען דאס מיליטער אין ארץ-ישראל.

2 מיליאן יודען אין אמעריקע

ווענדען זיך צום מיניסטער הול וועגען דער עליה-פראגע

ניו-יארק, 1 (יט"א טעל.)

די גרויסע צענטראלע יודישע ארגאניזאציעס, וועלכע רעפרעזענטירט 2 מיליאן בירגער, האבען זיך געווענדעט צום אויסערן-מיניסטער הול וועגען דער פראגע פון אפשטעלען די עליה קיין ארץ-ישראל.

סעסיע פון דער אגודת-הרבנים

וועט בעטראכטען וויכטיגע פראגען

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

קומענדיגען זונטאג און מיטוואך קומט פאר א זיצונג פון עקזעקוטיווו פון ראט פון דער אגודת הרבנים אין פוילען.

אויף דער טאג-ארדנונג געפינען זיך די פראגען וועגען די פערוואלטונגען, קהלה-ראטען נאך די אדורכגעפיהרטע וואהלען, וועגען די הכנסות פון די קהלות נאכן איינפיהרען אין לעבען די שחיטה-בעגרעניצונגען א. אז. וו.

40 טויזענד דאלאר

זענען געפאלען אויפן נומער פון דער דאלארזבכע 238,367.

ווארשא, 1 (טעלעפאניש) בעת דער הייגטיגער ציהונג פון דער 4-פראצענטיגער דאלאר-הלואה, זענען די הויפט-געווינסען געפאלען:

40 טויזענד דאלאר אויף נומער 238367, 8 טויזענד דאלאר – 400698, צו 3 טויזענד דאלאר – 542262, 116702, 933006.

דעלעגאציע פון פוילישען יודענטום ביים ענגלישען אמבאסאדאר אין ווארשא

דער אמבאסאדאר האט איבערגעשיקט צו דער ענגלישער רעגירונג דעם פראטעסט פון די יודען אין פוילען

ווארשא, 1 (יט"א טעלעפאניש) היינט האט דער ענגלישער אמבאסאדאר אין ווארשא, צענאר, אויפגענומען א דעלעגאציע פון פוילישען יודענטום אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: פראפ. שאר, אדוו. הארטגלאס, לעווימע, דעפ. זאמערשטיין, סענ. שערעשאווסקי, ביאלאפאלסקי און אינזש אייגער. פרעזעס מאזור און הרב רובינשטיין זענען נישט געווען אין דער דעלעגאציע צוליב זייער קראנקהייט.

פראפ. שאר האט פארגעשטעלט פארן אמבאסאדאר די מיטגלידער פון דער דעלעגאציע און איבערגעגעבן א בריטען מעמאריאל. לעווימע האט דערגענצט די אויספירונגען פון מעמאריאל און אנגעוויזען, אז דאס פוילישע יודענטום איז בלוטיג פעראינטערעסירט אין דער עמיגראציע, ער האט אויך אנגעוויזען אויף דער האנדלונג פון דער ענגלישער אדמיניסטראציע, וועלכע האט נישט אנגענומען די מיטלען, וועלכע מ'וואלט געדארפט אננעמען אין אזעלכע פאלען.

דער אמבאסאדאר האט אויפמערקזאם געמאכט, אז די ענגלישע רעגירונג וועט אלץ [...] כדי צו רעגולירען די ארץ ישראל פראגע. [...] אמבאסאדאר האט אויך ערקלערט, אז פון [...] הונדערטער דעפעשען, וועלכע ער האט ב[...] מען פון גאנץ פוילען, האט ער איבערגעג[...] קיין ענגלאנד די שטימונג פון דער יודיש[...] בעפעלקערונג אין פוילען.

GIMNAZJUM MĘSKIE i SZKOŁA POWSZECHNA

I. Kacenelsona

ul. ZAWADZKA 43, tel. 151-79.

מיט אנמעלדונגען פאר נייע שילער, זיך צו ווענדען אין קאנצעלאריע טאג-טעגליך פון 10–2 פארמיטאג און פון 6–7 נאכמיטאג.

דער אנהויב פון שול-יאהר איז דאנערשטאג, דעם 3. סעפט. 9 פ[...]

אין גן-ילדים (פרעבעל-שולע) ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 4 יאהר אן. די דירעקציע.

7-io klasowa szkoła Koedukacyjna pryw. pow. i przedszkole

Kacenelsona Kilińskiego 120.

Kancelarja czynna codziennie od 10 do 1 i od 4 do 6.

בית-ספר בן שבע מחלקות וגן ילדים של קצנלסון, הילינסקיעגא 120

הלשכה פתוחה בכל יום מ 10 עד 1 ומ 4 עד 6.

רעליגיעזע טעכטער-שולע

Chawacalot „חבצלות"

8 פאמארסקא 8.

אין דער שולע „חבצלות" בעקומט אייער טאכטער אלגעמיינע בילדונג פון א פאלקס-שולע, און א פולער מאס יודישע למודים, לויט'ן פראגראם פון „בית יעקב" אונטער דער לייטונג פון דעם אגודיסטישען כלל-טוער ר' יעקב בילויער.

איינשרייבונגען צום נייעם שול-יאהר ווערען אנגענומען אין דער שול-קאנצעלאריע פאמארסקא 8 פון 10 ביז 2 נאכמיטאג. מעסיגע פרייזען!

אכטונג, הויז-בעזיצער!

ווען איהר רעמאנטירט אייערע הייזער אדער וואוינונגען, געדענקט, אז דאס אלטע פארבען און בעמיקאליען-געשעפט א.פ.

„ל. ה. בערגער"

ראדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39

איז ווידער געעפענט און וועט די קונדשאפט צופרידען שטעלען. בעמערקונג: צעמענט אויף לאגער.

למזל טוב

ברכת מזל-טוב וגדא טבא אנחנו מביעים לחבר הועד ר' נתן פרסיץ נ"י ורעיתו תחי' להולדת להם נכדם הראשון שיחי' תרוו ממנו נחת עדי עד

הועד של „מחזיקי חולים"

ברכת מזל-טוב אנחנו מברכים את חברינו מר שבח גאלדשטיין נ"י ורעיתו בתי' תחי' להולדת להם בנם הבכור שיחי' תזכו לגדלו לתהלה ותפארת בעד עמנו

הועד של „מחזיקי חולים"

גם אני בין המברכים שמואל צבי מאירוביץ

ברכת מזל-טוב

מברך את מר נתן פערסיץ נ"י ורעיתו תחי' עם חתנם מר שבח גאלדשטיין נ"י ורעיתו תחי' להולדת להם בנם ונכדם שיחי' תזכו לגדלו לאיש נאמן לעמו ולדתו

בשם הועד של „גמילות חסדים" גלובנע 62

יו"ר שמואל שטראסמאן.

א הערצליכען מזל-טוב

אונזערע חשוב'ע מתפללים ר' נתן פערסיץ און ר' שבח גאלדשטיין צום געבורט פון זייער זוהנדעלע און אייניקעל שיחי' ווינשט די פערוואלטונג און גבאים פון בית הכנסת „סיני" גלובנע 62.

א עונג יום-טוב

קאנט איהר נאר האבען אין די בעקאנטען און שטרענג כשר פענסיאנאט „NICEA"

[...]OLUMNA, Krakowska 3.

דער פענסיאנאט געפינט זיך אין [...] טען, גרעסטען און שענסטען [...] פון קאלומנא. פרישע און געשמ[...] שפייזען, פינקטליכע און זארג[...] טיגע בעדינונג.

אויף די יום-טובים וועט דאווגע[...] ספעצ. אנגאזשירטער ח[...] אויפ'ן פערלאנג ספעצ. דיעטעטיש[...] צו זעהר מעסיגע פרייזע[...]

אינפארמאציעס אין לאדז: ביי ר' חיים הערדיגער אגראראווא 5, טעל. 215-24 און אויפ'ן ארט אין קאלומנא.

[...] נעסט ווערט ערוואלט ביי דער [...]

בעקאנטמאכונג.

מיר מאכען בעקאנט דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג, אז נאך א גרינדליכען רעמאנט, איז ערעפענט געווארען דער גרויסער ענגלישער זאל

אלעע 1-טער מאי 2 אין אים צו פערדינגען אויף חתונות, בעלער, פערזאמלונגען, חינוך א. ז. וו.

דער זאל איז איינגעארדענט לויט די נייעסטע מאדערנסטע טעכניק און מיט אלע בעקוועהמליכקייטען. ווי די נייעסטע געשירען טיש-בעשטעק, ווי אויך הערליכע בעלייכטונג און שעהנע דעקאראציעס. שטרענג כשר. בעמ.: ס'ווערט געדאווענט ראש השנה, יו"כ מיט גוטע חזנים און א גוט איינשטודירט כאר. מיט אכטונג דער איגהאבער.

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגען מאכט די עלטעסטע היטע! אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו 3.50 „TOLA" 25 Zawadzka 25

ד"ר MED.

L. Pikielny

אוראלאג-כירורג

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען

NAWROT 8, tel. 219-90

נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג

צוריקגעקעהרט.

Dr. I. ZYW

כירורג

צוריקגעקעהרט

11-go LISTOPADA 17, Telefon 123-41

נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אווענד

Dr. med.

FELICJA ROZEN

ספעציאליסטין פאר קינדער-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Śródmiejska 31, tel. 169-59.

נעמט אן פון 4 ביז 6 אווענד.

Dr. med.

M. GLAZER

ספעציאליסט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.

זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

רעטשניצ[...]

פאר וועגערישע-קרא[...] מענער - שוועכע און הויט[...] קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסט[...]

פיעטריקאווער 45

טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענ[...]

פרויען און קינדער נעמט אן א פר[...] טא פון 11-1 און פון 5-7 אווע[...]

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11. טעלעפאן 246-09.

נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. med.

GUSTAW KOHN

געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז.

ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).

ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט.

נעהמט אן אין לאדז

פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03

נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אווענט

DR.

S. Kantor

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)

90 פיעטריקאווער 90

טעל. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו

Dr. med.

O. Łagunowski

specjalista chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych (Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)

PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83

Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz. w niedzielę i święta od 10—1.

וויכטיג פא[...] פאבריקאנ[...] און האנדווערק[...] שוויסונג[...] מאשינען-טייל[...] און רעפעראט[...]

פיהרט אויס [...] די מעכאנ[...] שלאסע[...]

י. רעדע[...]

[...]ליסטאפאדא 11 (רוג זעבראווי[...])

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען- הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 8-9 אוו

Dr.

I. Piechowicz

ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79.

נעמט אן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אוו

Dr. med.

P. Braun

צוריקגעקעהרט

ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57

נעהמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr.

L. Suchowczycki

כירורג

GDANSKA 11, tel. 123-47

(רוג 11-טער ליסטאפאד)

צוריקגעקעהרט

און נעהמט אן פון 4 - 6 נאכמיטאג.

אויערען, נאז און האלז און לונגען-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאר ישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט

ביי דער קליניק איז טעטיג א רענטגען-גאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און עלעקטראטעראפיע

Dr. med.

Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1-טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט

זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.

ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.

A. Banasz

כירורג - אוראלאג

האט זיך איבערגעצויגען אויף

Piotrkowska 121, tel. 139-88

נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. med.

M. JAKOBSON

כירורג

פיינער-כירורג-ספעציאליסט

D-ra Sterlinga 22 (Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Lekarz Dentysta

[...]kób **Botwinik**

נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 [...] אין דער לעטשניצע „פאמאץ" [...] ושער אין לימאנאווסקיעגא 1, טעל. [...] און פון 4—10 אווענד אויף [...] ווידטשע 13. —:— צוגענגליכע [...] פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

Lek. Dentysta

St. Gelberg

Zawadzka 14, tel. 108-33

צוריקגעקעהרט.

Dr. med.

J. Schlosser

כירורג

ul. CEGIELNIANA 30 tel. 122-16

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 4—7 אווענד.

DR.

Michał URBACH

נערוועז און אינערליכע קראנקהייטען און פיזיקאלישע טעראפיע

נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 נאכמ.

Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

פערביטערטע שלאכטען ווענען אירון

די אויפשטענדיגע אנגעהויבען א געוואלדיגע אפענסיווע.—זיי זענען אומעטום אפגעשטויסען געווארן ביי גרויסע פערלוסטען.—רעגירונגס-מיליטער פערנומען די שטאט הועסקא

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

היינט אינדערפיה האט זיך צופלאקערט א פערביטערטע שלאכט הינטער אירון.

די גאנצע ארטילעריע פון די אויפשטענדיגע באמבארדירט די פאזיציעס פון רעגירונגס-מיליטער. גלייכצייטיג האבען זיך איבער אירון בעוויזען 6 עראפלאנען, וועלכע האבען אנגעהויבען צו באמבארדירען די שטאט.

די בעלאגערטע מיליץ שטעלט א געוואלדיגען ווידערשטאנד.

הענדיי, 1 (ספ. טעל.)

אין דער אפענסיווע אויף אירון האבען די אויפשטענדיגע געמוזט זיך צוריקציהען אין זייערע פאזיציעס צוליב דעם ווידערשטאנד פון דער פאלקס-מיליץ. די אויפשטענדיגע האבען געהאט ריזיגע פערלוסטען.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

דער קארעספאנדענט פון „פארי סואר" טיילט מיט, אז נעכטען נאכמיטאג זענען די קאלאדניקעס פון גוואדעלופא, וועלכע זענען איבערגעפיהרט געווארען קיין אירון, דערשאסען געווארען, צוליב דעם, וואס די אויפשטענדיגע האבען אפגעווארפען דעם אולטימאטום פון רעגירונגס - מיליטער.

הענדיי, 1 (ספ. טעל.)

אין הענדיי און דער אומגעגענד געפינען זיך איצט 6.500 אנטלאפענע פון אירון.

בארצעלאנא, 1 (ספ. טעל.)

די שטאט הועסקא איז ארומגערינגעלט דורך דעם רעגירונגס - מיליטער. די עראפלאנען האבען געמאכט שווערע פערלוסטען די אויפשטענדיגע. די פערלוסטען פון רעגירונגס-מיליטער זענען 20 טויטע, פיל זעלנער פון די אויפשטענדיגע זענען אריבער אויף דער זייט פון דער רעגירונג.

אין דער לעצטער מינוט זענען אנגעקומען ידיעות, אז דאס רעגירונגס - מיליטער האט פערנומען די שטאט הועסקא.

אויף אנדערע פראנטען

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

די רעגירונגס ראדיא-סטאציע לייקענט די ידיעות וועגען די ערפאלגען פון די אויפשטענדיגע אין טערא גואדאראמא, דער אנגריף אויף דעם אפשניט איז אפגעשטעלט געווארען דורך דעם רעגירונגס - מיליטער און די אויפשטענדיגע האבען געהאט גרויסע פערלוסטען, דאס רעגירונגס-מיליטער האט געהאט א זיג ביי סאמאסיערא. אין מאדריד איז רוהיג און דאס לעבען קומט דארט פאר נארמאל.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

די ראדיא- ס טאציע אין לא-קארונא טיילט מיט, אז גענ. מאלא האט קאנצענטרירט אין טערא גואדאראמא איבער 20 טויזענד בעוואפענטע זעלנער, וועלכע ווערען צוגעגרייט צו אן אנגריף אויף מאדריד. מ'ווארט נאר אויפן פערנעמען פון טאלעדא און דאן וועט ארויסגעגעבען ווערען דער בעפעהל וועגען אן אלגעמיינעם אנגריף אויף מאדריד.

דערווייל קומט ווייטער פאר דער אנגריף אויף סאן-סעבאסטיאן.

באמבארדירט מאדריד

סעוויל, 1 (ספ. טעל.)

אויפשטענדיגע עראפלאנען האבען באמבארדירט פיל בנינים אין מאדריד. 4 באמבעס זענען אראפגעפאלען אויפן אינערן-מיניסטעריום איינע אויף דער באהן-סטאציע, די צאהל קרבנות זאל בעטרעפען העכער 300.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

די ראדיא-סטאציע אין טענעריף מעלדעט, אז די אויפשטענדיגע עראפלאנען האבען נעכטען באמבארדירט די רעגירונגס - אונטערוואסער-שיף און די קרייצער-שיף „מיגועל סערוואנטעס", די שיף איז בעשעדיגט.

מאסקווע פאר שפאניען

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

„דיילי מייל" טיילט מיט אז די מאסקווער ראדיא-סטאציע האט איבערגעגעבען, אז פון סאוויעט - רוסלאנד איז ביז איצט ארויסגעשיקט געווארען צום פאלקס-פראנט אין שפאניען 500 טויזענד פונט.

אויפשטענדיגע ווענדען זיך צום רויטען-קרייץ

בורגאס, 1 (ספ. טעל.)

דער גענ. קאבאנעלאס האט ארויסגעשיקט א דעפעשע צום פרעזעס פון אינטערנאציאנאלען רויטען-קרייץ אין גענף, אין וועלכער ער פראטעסטירט געגען באמבארדירען דורכן רעגירונגס-מיליטער דאס שפיטאל אין בורגאס.

בורגאס, 1 (ספ. טעל.)

באמבעס אויף אליווא

די הויפט - קווארטיר פון די אויפשטענדיגע טיילט מיט, אז א רעגירונגס - עראפלאן האט באמבארדירט די שטאט אליווא, אויף וועלכער דער עראפלאן האט אראפגעווארפען 7 באמבעס.

ס'איז אויך באמבארדירט געווארען בורגאס פיל מענשען זענען דערהרגעט געווארען.

בערלין, 1 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע - ביורא טיילט מיט פון ווין, אז ס'איז ענטדעקט געווארען אן ארגאניזאציע, וועלכע האט ווערבירט פרייוויליגע קיין שפאניען אין רעגירונגס - מיליטער אריין.

קאמיסיע פון סאציאליסטישע ריכטונגען

זאל אויספארשען, צי טראצקי פיהרט אז מיט דער טעראריסטישער אקציע

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

ס'איז ענטשטאנען א פראיעקט צו שאפען אן אויספארשונגס-קאמיסיע אויסצופארשען דעם פאר-וואורף, אז טראצקי פיהרט אן מיט דער טעראריסטישער אקציע, די קאמיסיע זאל בעשטעהן פון רעפרעזענטאנטען פון א'ע סאציאליסטישע ריכטונגען און דארף האבען די מעגליכקייט אויסצופארשען דעם פערלויף פון לעצטען מאסקווער פראצעס און אויסצוהערען די מיינונג פון דער סאוויעטישער מאכט. ס'דארפען אויך אויסגעהערט ווערען די אפאזיציאנעלע רוסישע קאמוניסטען וואס געפינען זיך איצט אויף דער עמיגראציע, צו דער קאמיסיע זענען איינגעלאדען געווארען פארשטעהער פון צווייטען אינטערנאציאנאל און קאמאינטערען.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

די פראנצויזישע פרעסע גיט אריין כסדרדיגע ידיעות וועגען פאליטישע אויפרוהען אין סאוויעטרוסלאנד. בעזונדערס אין אוקראינע, די רעגירונג פיהרט אדורך א טשיסטקע, ס'זענען ארעסטירט געווארען פיל פויל-קאמענדאנטען אין אוקראינע. ס'איז ענטדעקט געווארען א טעראריסטישע ארגאניזאציע פון סטודענטען, מיטגלידער פון קאמסאמאל. בראש פון דער ארגאניזאציע זענען געשטאנען 3 סטודענטען: טארדי, פאפאוו און ראזענבוים ס'זענען ארעסטירט געווארען 50 סטודענטען.

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

ווי ס'מעלדען די ענגלישע צייטונגען, האבען די אגענטען פון ג. פ. או. בעת דער אויספארשונג פעסטגעשטעלט, אז אין דער טראצקיסטישער פערשווערונג איז פערמישט דער גאנצער פערסאנאל פון דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין לאנדאן. ס'ווערען אויסגעפארשט אפילו די העכסטע בעאמטע פון דער אמבאסאדע.

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

בראש פון די ג.פ. או-אגענטען, וועלכע זענען געקומען אויף דער אויספארשונג קיין לאנדאן שטעהט רויזענמאן, וועלכער האט בשעתו געפיהרט די אויספארשונג אין דער בערלינער אמבאסאדע.

די סאוויעטישע אמבאסאדע אין לאנדאן לייקענט אפ די ידיעה, אז ג. פ. או-אגענטען זאלען זיך געפינען אין לאנדאן.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

די „פארניער"-אגענטור טיילט מיט, אז ביידע טראצקים סעקרעטארען פרענקעל און וואלף געפינען זיך אויפ'ן וועג קיין פאריז.

טאג-טעגליך

א פול מויל מיט שלום

צי וויל שוין דאס היינטיגע היטלער-דייטשלאנד ריזיקירען אויף א נייער גרויסער מלחמה? צי זענען שוין פולשטענדיג פערהיילט די וואונדען פון זייער מפלה פון פאר 20 יאהר? צי האבען זיי שוין דערצו גענוג געלד-מיטלען און געוועהר?

אבער צוליב דעם וואס דער פיהרער און קאנצלער פון דייטשן רייך, אדאלף היטלער, פערזיכערט אזוי בולט אין יעדער רעדע, אז דאס דייטשע פאלק שטרעבט מיט דער גאנצער נשמה צו שלום וויל קיינער וואלט דאך נישט גענומען אויף זיך די פעראנטווארטליכקייט פאר אריינשטויסען די וועלט אין נייעם מלחמה-שטורם, נאכמעהר דערפאר וואס די נייע חורבונות וואלט געווען פיל גרעסער ווי די פריהערדיגע — ווי אזוי זאל מען איהם נישט גלויבען?

אזוי טראכטען געוויס לאגיש די היינטיגע אנפיהרער פון דער אייראפעאישער פאליטיק אין פערשידענע הויפטשטעט, דאס לעגט זיך דאך אזוי קלאהר אויפ'ן שכל, אזוי טראכטען זיכער די אנפיהרער פון דער פאליטיק פון די 5 לאקארנע מלוכות, וועלכע דארפען זיך צונויפקומען אין הערבסט וועגען דער דייטשער פראגע, וואס דארף זיין די וויכטיגסטע פאליטישע געשעהעניש אין די קומענדיגע חדשים.

אבער ס'זענען אויך פערהאן אזעלכע, וועלכע האבען פיל שווארצערע געדאנקען, אויך דער קייזער ווילהעלם האט אמאל געווארפען אויף רעכטס און לינקס זיינע פערזיכערונגען וועגען שלום, און אויך איצט הערט מען עפיס דיזעלבע שפראך, עפיס צופיל ווערט גערעדט אין דריטען רייך וועגען שלום-שטרעבונגען וואס רופט שוין ארויס א געוויסען פערדאכט.

דאס איז נישט קיין חלום און נישט קיין פאנטאזיע, פאר'ן יאהר 1914 האט מען אויך געהאלטען פאר אונמעגליך דאס, וואס איז דאך געשעהען, די דייטשען אליין ווייסען דאס, זיי געהען צו דער קאנפערענץ פון די 5 מלוכות מיט שלום-מליצה אויף די ליפען, כדי זיך פולשטענדיג צו פערזיכערען אויף זייערע מערב-גרעניצען, זיי ווילען בעשיידען קעמפען דערווייל נאר אויף זייערע מזרח-גרעניצען און נישט ווי פריהער אויף ביידע זייטען, זייער מיט דעם דאזיגען געדאנק געהען זיי אויף דער בעראטונג פון די 5 מערב מלוכות, מ'דארף נאר, אז דאס זאלען נאר פערשטעהען די איבריגע אנטיילנעהמער פון דער קומענדיגער הערבסט-קאנפערענץ, און דאס איז דאך איבריגענס נישט אזוי שווער.

לעצטע דעפעשען

ווארשא, 1. (טעלעפאניש)

ביז 1 א זייגער בייטאג זענען נישט אנגעקומען קיין שום נייע ידיעות וועגען גורל פון די באלאנען. וועלכע נעהמען אנטייל אין קאנקורס וועגען בעכער א. נ. פון גארדאן-בענעט.

די באלאנען האט מען דאס לעצטע מאל געזעהען דעם 31 אויגוסט 3 פארטאגס איבער דער טעריטאריע פון סאוויעטישען ווייסרוסלאנד.

מאסקווע, 11 (ספ. טעל.) נעכטען אין אווענד איז נעבען סמאלענסק אראפגעפאלען דער באלאן „בעלגיקא" אין קארעלי איז אראפגעפאלען דער באלאן „ציריך", וועגען גורל פון אנדערע באלאנען איז נישט פארהאן קיין ידיעה.

דער באלאן „בריסעל" האט זיך 12 א זייגער מיט 10 מינוט אראפגעלאזט בעת א שניי-שטורם הינטער סמאלענסק.

ווארשא, 1. (טעל.) היינט איז מיט גרויס מיליטערישען פאראד פארגעקומען די לויה פון רעד. פון „קוריער פאראנני" סטפיפשינסקי ביי'ם קבר האבען צווישען אנדערע גערעדט דער וויצע-מארשאלעק פון סיים טעטצעל און וויצע-מיניסטער קארסאק.

פיעטריקאוו, 1 (ספ. טעל.) אין בעלכאטאוו איז אין מיטען גאס בעפאלען געווארען דורך באנדיטען דעם פויער פראנקטשישקא יענדזשעיטשאק. די באנדיטען האבען פערלאנגט געלד. יענדזשעיטשאק האט ארויסגעכאפט א רעוואלווער און דערשאסען אויף טויט איינעם פון די באנדיטען, דאס איז אנטאני קאזשמירטשאק. די איבריגע באנדיטען זענען ענטלאפען.

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

דינסטאג איז אין גערער הויף פארגעקומען די חתונה פון גערער רבינ'ס אייניקעל לייבעל לעווין, א זוהן פון גערער רבינ'ס איידעם איטשע מאיר לעווין, מיט דער טאכטער פון לאדזער גביר ר' מאיר יאסקאוויטש.

צו דער חתונה איז געקומען א גרויסע צאהל רביים און רבנים און זעהר פיל חסידים, בעזונדערס פון לאדז. די חתונה איז געווען א זעהר פייערליכע און ס'איז געפאלען פיל דרשה-געשאנק.

בוקארעשט, 1 (ספ. טעל.) אויף דער ערשטער זיצונג פון נייעם מיניסטעריען-ראט זענען אנגענומען געווארען א רייה פערארדנונגען וועגען דערהאלטען די עפענטליכע רוה און די ארדנונג אין די הויך-שולען. אלערליי אונרוהען, גוואלד-אקטען און ברעכען דאס געזעץ וועלען שטרענג בעשטראפט ווערען. אלע ארגאניזאציעס, וועלכע בעזיצען געוועהר. אהן אונטערשיד צו וועלכער ריכטונג זיי געהערען וועלען פונאנדערגעלאזט ווערען, נעגען די בעאמטע, וועלכע ערפילען נישט זייערע פליכטען, וועלען אנגעווענדעט ווערען ספעציעלע סאנקציעס.

קאנסטאנטין, 1. (טעל.) דער רעזולטאט פון די קהלה-וואהלען וועלכע זענען דא פארגעקומען היינטיגען זונטאג איז פאלגענדער: אונפארטייאישע 2 מאנדאטען. פועלי-אגודת ישראל — 1 מאנדאט, סאכאטשעווער חסידים — 1 מאנדאט, אגודה 1 מאנדאט, פועלי-ציון — 1 מאנדאט, ציוניסטיש-בעל-בתישער בלאק — 2 מאנדאטען.

פאריז, 1. (ספ. טעל.) אייגער פון די ראטמענער אין פאריזער שטאט-ראט ברונעסא האט ארייגעטראגען א פארשלאג אנצורופען 2 גאסען אויף די נעמען פון פוילישע שטעט פויזען און קראקע, דאס אננעהמען דעם פארשלאג זאל פעראייביגען דעם בונד צווישען פוילען און פראנקרייך.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
:עמט אז פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענד

באר „געדולד" לעגיאנוב 11
טעל. 239-39.
דער בעקאנטער רעסטאראן פון „געדולד" עמפפעהלט די בעסטע, שמאקהאפטסטע און געזונדסטע
מיטאגען פון 1 זל. אן ווי אויך אלא קארט.
ספעציעל צום נייעם סעזאן ווערען ארויסגעגעבען אווענדבראטען פון
3 שפייזען פון 1 זל. אן. דער בופעט איז פערזעהען מיט די פרישסטע קאלטע און ווארימע שפייזען. ביים בופעט באר-פארציעס פון 35 גר.
בעמ.: מיר נעהמען אן חתונות, באלער, באנקעטן און אנד. שמחות אויף פארציעס פון 4 זל. אן אין אייגענעם זאל און אויף בעשטעלונג אהיים.

1939 טויטע, 40 טויזענד הייזער איינגעפאלען

בעת דעם שרעקליכען שטורם-ווינד אין קארעא

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

פון טאקיא מעלדעט מעלדעט, אז די צאהל קרבנות פון די לעצטע קאטאסטראפאלע שטורם-ווינדען, וועלכע זענען פארגעקומען דאנערשטאג, פרייטאג און שבת אין קארעא, בעטרעפט לויט די ביזאיצטיגע אויסרעכנונגען 1939 טויטע און 1367 פערוואונדעטע, ס'זענען איינגעפאלען 40 טויזענד הייזער.

אונזער ווארט

ענדעקישער וואהל-פראגראם

די ענדעקעס האבען שוין פערעפענטליכט זייער פראגראם-דעקלאראציע צו די נאהענטסטע וואהלען פון לאדזשער שטאט-ראט.

ס'איז גרינג ארויסצורעדען דאס ווארט; פראגראם-דעקלאראציע, אין אמת'ן איז דאס א שענדליכער פאמפלעט, א נידערטרעכטיגע אנטיסעמיטישע פראקלאמאציע, וועלכע שפייט מיט גאל, שנאה און גרעניצלאזע חוצפה.

ס'איז פאר קיינעם נישט קיין סוד מעהר, אז די ענדעקעס אפערירען נישט מיט קיין שום פאליטישען, סאציאלען אדער ווירטשאפטליכען פראגראם. אין דער היגזיגער [illegible] זיי שוין לאנג דעמאסקירט געווארען, דעם דאזיגען בלויז ווילען זיי פערדעקען מיט עפיס אזעלכעס, וואס זאל אפנארען די מאסען און זיי קלאמערען אין זייערע רייהען און אונטער זייערע פאהנער, און דאס טוען זיי דורך דעם ציינישען, ליגנערישען און נידערטרעכטיגען אנטיסעמיטיזם, זיי פרובען קיין שום בלבול נישט צו בעגרינדען, זיי פרובען נישט קיין שום לאזונג אדער פאדערונג בנוגע יודען צו בערעכטיגען און געבען פאר איהר א יסוד, ס'איז א פשוט'ע בילעריי, א האווקע, וועלכע בעטויבט און דערלאזט נישט דערכאפען דעם אטעם, ס'איז גארנישט גענוג, כסדר מוזען קומען פאדערונגען און לאזונגען. וועלכע זאלען האבען מעהר עמאציע און זאלען נישט דערלאזען, אז דער פשוטער, נאאיווער, אומוויסענדער און אונגעבילדעטער מענש זאל זיך אפשטעלען און פערטראכטען אויף דעם וואס מען רעדט איהם איין.

איז באיקאט געווארען אויסגענוצט, האט מען זיך גענומען צום שלאגען, איז דאס שוין געווארען א טעגליך ברויט האט מען אנגעהויבען צו ווארפען [illegible] אוי פעטארדעס, איז דאס אויך מעהר נישט געווען קיין עמאציע, האט מען אנגעהויבען צו געבען דעם „פאלק" די לאזונג וועגען ארויסטרייבען די יודען פון פוילען.

דער בולטסטער אויסדרוק פון באמסטווע, ליגנערישקייט און פראגראמלאזיגקייט איז דער אויפרוף פון די ענדעקעס צו די לאדזשער שטאט-ראט וואהלען. פון יעדער שורה פיהלט זיך ארויס, אז זיי אליין ווייסען, אז די איצטיגע קאמפאניע איז פאר זיי פערשפילט און לאזען זיך ראטעווען די רעשטלעך דורך דעם געמיינסטען סארט אנטיסעמיטיזם, דורך דער נידריגסטער העצע געגען יודען. די דאזיגע טאקטיק ווערט אבער מיט יעדען טאג פערשטענדליכער פאר די גרויסע מאסען, וועלכע האבען זיך ביז איצט נאך געלאזען פיהרען אויפ'ן שטריקעל פון די ענדעקעס.

די פוילישע טעזען

צום קומענדיגען שלום-קאנגרעס אין בריסעל

די טעזען פאדערן א טעריטאריום פאר יודען

א ערנסטער פרוב צו פערשטארקען די שלום-שטימונגען, זאל זיין דער וועלט-קאנגרעס פון שלום, וואס וועט זיך אין די נאהענטסטע טעג צוזאמענקומען אין בריסעל. דער פוילישער קאמיטעט צו פערטיידיגען דעם שלום האט צום קאנגרעס צוגעגרייט טעזען, אין וועלכע עס ווערט אנגעוויזען אויף די מיליטערישע און פאליטישע נויטווענדיגקייטען אין פוילען.

קודם כל ווערט אין דער טעזע אנגעוויזען, אז דער פוילישער קריגס-בודזשעט ווערט שוין זייט א רייה יאהרען נישט געענדערט׳ אין לעצטען יאהר בעטרעפען די פוילישע אויסגאבען אויף בעוואפנונגען א העלפט דערפון, וואס עס גיבען אויס יעדער פון איהרע צוויי שכנים. ווייטער ווערט אין די טעזען אונטערגעשטראכען, אז דאס פוילישע פאלק איז דורכאויס פארן שלום. פוילען בעמיהט זיך כסדר אנצוקניפען פרידליכע בעציהונגען מיט אלע איהרע שכנים. עס ווערט אנגעוויזען אויף דעם נישט-אגרעסיע-פאקט מיט ראטען-פערבאנד. פוילען האט אויך געשטרעבט צו רעגולירען איהרע בעציהונגען מיט דעם מערב-שכן. צווישען פוילען און דייטשלאנד ווערט געזאגט אין די טעזען — זענען פאקטיש נישט פארהאן קיין רעאלע סיבות צו א קאנפליקט, ווייל פוילען בעזיצט נישט קיין שום דייטשע טעריטאריעס אדער געביטען מיט א דייטשע מעהרהייט.

ווייטער זאגען זיך די טעזען ארויס געגען דער רעוויזיע פון די טראקטאטען אונטער וועלכער מען פערשטעהט די ענדערונג פון די טעריטאריאלע גרעניצען פון אייניגע פוילישע לענדער. אין איצטיגען מאמענט וואלט קיין שום ערנסטערע גרעניץ - ענדערונג אין אייראפא נישט געקאנט פערווירקליכט ווערען אהן א מלחמה און דאס אדורכפיהרען אזא ענדערונג מיט געוואלד, וואלט די שטימונגען אין אייראפא נישט נאר נישט בערוהיגט, נאר להיפוך, וואלט גורם געווען צו א פערשארפונג פון די אינטערנאציאנאלע שטרייטיגקייטען. דאך זאגען זיך די טעזען ארויס פאר שאפען אין די ראהמען פון דער פעלקער-ליגע א מעכאניזם, וואס זאל קענען אויף א פרידליכען אופן רעגולירען די אינטערנאציאנאלע לאגע אין פאלען ווען עס דראהט א מלחמה-אויסברוך. צו אזעלכע ברענענדיגע פראגען געהערען למשל, די פראגע פון רויה-שטאפען און די פראגע פון דער איבערבעפעלקערונג פון אייניגע לענדער. זיי האבען דערפיהרט אז להיפוך צום רעכט און די בעשלוסען פון דער פעלקער-ליגע האבען צוויי מלוכות פערכאפט בעדייטענדע טעריטאריעס (אין אזיען און אפריקא) און זיי קאנען דערפיהרען, אז אויך אנדערע מלוכות זאלען זיך בענוצען מיט אזעלכע לעזונגען און דערמיט בעדראהען די גאנצקייט פון די טעריטאריאל שוואכערע פעלקער אדער פון זייערן קאלאניאלען בעזיץ.

דאן געהען די טעזען איבער צו רעדען וועגען דער איבערבעפעלקערונג פון פוילען. נישט האבענדיג קיין ענטוויקעלטע אינדוסטריע, האט זי 34,000,000 איינוואוינער אויף א שטח פון 3.88,000 קוואדראט קילאמעטער. ד. ה. 87 איינוואוינער אויף איין קוואדראט קילאמעטער (פראנקרייך — 76, איטאליען — 135, דייטשלאנד — 139). דער קלענסטער יעהרליכער נאטירליכער צוואוקס בעטרעפט אין פוילען איבער 400,000 און אין געוויסע יאהרען אפילו 500,000 און א חוץ ראטען-פערבאנד איז עס דער גרעסטער צוואוקס אין אייראפא. פארן קריזיס האט א בעדייטענדען טייל פון צוואוקס צוגענומען די עמיגראציע, דערפון נעמט זיך, אז 8,000,000 פאליאקען וואוינען מחוץ די גרעניצען פון פוילען. איצט איז די עמיגראציע צוליב דעם קריזיס כמעט פולשטענדיג אפגעשטעלט. די רע-עמיגראציע בעטרעפט אזוי פיל וויפיל די עמיגראציע און דער נאטירליכער צוואוקס בלייבט איינגאנצען אין לאנד.

פוילען איז הויפטזעכליך א לאנדווירטשאפטליך לאנד. פון די 34 מיליאן איינוואוינער וואוינען אנ׳ערך 24 מיליאן אויפן דארף און צוליב דעם זענען די בעדינגונגען פון דער לאנדווירטשאפטליכער בעפעלקערונג זעהר נישט קיין גינסטיגע. אין 1935 האבען אויף 100 העקטאר פרוכטבארען באדען אויסגעמאכט: אין דענעמארק 35, אין פראנקרייך 47, דייטשלאנד 50, אין פוילען 89 און נאר אין איטאליען עטוואס מעהר, ווייל 90 ארבייטס-הענד, אבער אין איטאליען קען די לאנדווירטשאפט (וויין-גערטנער, גערטנער, רייז-פעלדער) בעשעפטיגען מעהר ארבייטס-הענד ווי אין פוילען. פון די 24 מיליאן בעפעלקערונג, וואס לעבט פון דער לאנדווירטשאפט, בילדען כינדעסטענס 6 מיליאן עקאנאמיש נישט די שיכט, דאס הייסט, ווען די דאזיגע 6 מיליאן וואלטען פערלאזען דאס פוילישע דארף וואלט זיך די לאנדווירטשאפטליכע פראדוקציע נישט פערקלענערט. די דאזיגע 6 מיליאן בילדען די בעהאלטענע ארבייטסלאזיגקייט, וואס געפינט נישט קיין אפגאנג נישט אין דער אינדוסטריע, צוליבן מאנגעל פון קאפיטאלען און קריזיס. נישט אין דער עמיגראציע צוליב דעם, וואס כמעט אלע לענדער האבען געשלאסען זייערע גרעניצען און אויך צוליב דעם, וואס פוילען האט נישט קיין קאלאניעס.

צום סוף געהען די טעזען איבער צו רעדען וועגען יודישען פראבלעם. אונאפהענגיג פון דער לאנדווירטשאפטליכער איבערבעפעלקערונג האט זיך אויך א בעדייטענדער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען, צוליב דער פעהלערהאפטער פראפעסיאנעל - געזעלשאפטליכע סטרוקטור פון די פוילישע יודען, דעם קריזיס, פערניכטונג פון קליינעם האנדעל — געפינען אין א זעהר שווערער עקאנאמישער לאגע. זיי קאנען נישט געפינען קיין אפגאנג אין דער אינדוסטריע, נישט אין דער איבערבעפעלקערטער לאנדווירטשאפט און זיי געפינען נאך פערשלאסענע טירען פון די ליבעראלסטע מלוכות, און זיי שטויסען זיך אפילו אן אויף א בעגרעניצונג פון דער אימיגראציע אין זייער אלט היימלאנד — פאלעסטינא. די יודישע בעפעלקערונג געפינט זיך איבריגענס אין א סך אנדערע לענדער פונקט אין אזא שווערע און אפ ערגערע לאגע און זי וואלט בעדארפט בעקו א טעריטאריום אונטער דער זון בכדי זיך אי צוארדנען א נארמאלע נאציאנאלע עקזיסטע וואס איז איצט געווארען דער אידעאל פון ד בעדייטענדסטען טייל פון דער יודישער ב פעלקערונג׳.

דאס זענען אייניגע טעזען, וואס ווערען צ גרייט צו דעם פאציפיסטישען קאנגרעס א בריסעל.

פארוואס טראצקי איז אינטערנירט געווארען אין נארוועגיע

אין אנ׳אויסלענדישער צייטונג געפינען מיר פאלגענדע שילדערונג וועגען דעם פערהער, וואס די נארוועגישע פאליציי האט אדורכגעפיהרט אין שייכות מיט דעם איבערפאל פון נארוועגישע פאשיסטען אויף טראצקי׳ס וואוינונג.

„ריימע" און פוס-פאליציי. געהיים-אגענטען אין מונדירען און ציוויל. א יואך. אהין און צוריק פליהען פאליציי-אויטאס, און פאר׳ן בנין פון געריכט — א געדיכטקייט פאליציאנטען.

עס דוכט זיך, אז די גאנצע פאליציי אין אסלא איז מאביליזירט און קאנצענטרירט אויף איין ארט.

וואס איז געשעהען? פרעגען די בירגער, וועלכע מען „בעט" זעהר שטרענג זיך פונאנדערצוגעהן און זיך נישט צונויפצוזאמלען.

— טראצקי ווערט ערווארט אויף א פערהער אין שייכות מיט דער רעוויזיע, וואס עס האבען אין זיין וואוינונג אדורכגעפיהרט כלומרשטע פאליציאנטען.

מען שמועסט, אז די מאכט האט זיך פון קאנפידענציאנעלע קוועלען דערוואוסט, אז אויף טראצקי׳ן איז ארויסגעטראגען געווארען א טויט-אורטייל דורך די „רעכטגלויביגע קאמוניסטען" און די מורא, אז דער דאזיגער אורטייל זאל נישט אויסגעפיהרט ווערען אויף דעם נארוועגישען טעריטאריום האט בעוואויגען די נארוועגישע רעגירונג אנצונעהמען אלע פערהיטונגס-מיטלען.

אין בנין פון געריכט ווערט קיינער נישט צוגעלאזט. א חוץ פרעסע-פארשטעהער. העפליך אבער אויפדרינגליך ווערען אלע געפרעגט צי זיי האבען נישט ביי זיך קיין געווער. 5 אצים (דעם זעקסטען האט מען נישט געכאפט) ווערען גאנץ שטרענג בעזוכט. עס מאכט דעם איינדרוק, אז די פאליציי וואלט אפילו די אדוואקאטען געוואלט בעזוכען.

ביי יעדער טיר — א בעוואפענטע וואך. און דאס דאזיגע, פאר דעם ארטיגען לעבען אזוי געוועהנליכע בילד, שאפט א זעהר נערוועזע שטימונג.

טראצקי איז ארויסגערופען געווארען צום פערהער נאר אלס עדות. אבער מען האט נאך איהם געשיקט קיין הערצפאס דריי אויטאס. בעוואפענטע פאליציאנטען בעגלייטען איהם פון פארענט און פון הינטען.

טראצקי געהט אדורך אין געריכטס-זאל דורך אנ׳ענגע קייט פאליציאנטען און שטעלט זיך באלד אוועק ביי דער טריבונע פאר עדות.

— אייער נאמען? — פרעגט דער ריכטער.

— לעאן סידאוו, מיט׳ן צונאמען טראצקי.

— עלטער? —

— 56 יאהר.

טראצקי זעהט אויס א סך עלטער. ער האט זיך שטארק א רוק געטון. היינטער די אויגען שווארצע קרייזען. אונרוהיגע אויגען, נערוועזע, לויפעדע, געקליידעט איז ער נאכלעסיג. נערוועזע בעוועגונגען מיט די הענד, ווי ער וואלט זיי נישט געהאט וואו אהינצוטון.

דער ריכטער בעט איהם צו ערקלערען, וואס ער ווייסט וועגען דער רעוויזיע. טראצקי ענטפערט נישט באלד. א צוויי, דריי מינוט הערשט א אונהיימליך שווייגען. דאן, אזוי ווי ער וואלט זיך בעהערשט, הויבט טראצקי אן צו דערצעהלען, אז ער האט שוין פון לאנג געוואוסט, אז ער ווערט אבסערווירט, און אז זיין יעדער שריט ווערט שפיאנירט. אבער דאס האט איהם ווייניג בעאונרוהיגט, ווייל ער איז געוואוינט צו אנ׳אונלעגאל לעבען, אבער דאגעגען האט עס זעהר דענערווירט דעם בעל-הבית פון זיין וואוינונג, דעם רעדאקטאר קנודסען און זיין פאמיליע.

דער ריכטער וויל אבער, זעהט אויס, אויפקלערען נישט די אויסערליכע אומשטענדען, און ער פערשיט טראצקי׳ן מיט א רייה פראגען.

טראצקי ענטפערט, נישט פערטראכטענדיג זיך איינגאנצען, און איז זיך מודה, אז ער בעטייליגט זיך אקטיוו אין פאליטיק, אונטערהאלטענדיג א רעגולערע קארעספאנדענץ מיט די „טראצקיסטישע גרופען" אין פראנקרייך ווי אויך אין א רייה אנדערע לענדער.

— עס איז גאנץ נאטירליך — ערקלערט טראצקי — אז אויב עס זענען פארהאן מענשען, וואס רופען זיך „טראצקיסטען" און וואס אנערקענען מיינע טעאריעס, ווענדען זיי זיך צו מיר מיט פערשידענע אנפראגען פון אקטועלען פאליטישען כאראקטער און איך ענטפער זיי אין אזא פאל, ווי מען דארף, לויט מיין מיינונג, אין דער געגעבענער אנגעלעגענהייט האנדלען.

ווייטער, אויף דער פראגע, וואס עס איז ביי איהם בעת דער רעוויזיע פערשוואונדען געווארען, ערקלערט טראצקי, אז די נאצים האבען ביי איהם צוגענומען אנ׳אפשריפט פון א „זעהר וויכטיגען בריף" צו א דייטשען עמיגראנט, וואס וואוינט איצט אין פאריז. טראצקי האט זיך אפגעזאגט צו אנרופען דעם נאמען פון אדרעסאט, מאטיוויר עס דערמיט, וואס די קרובים פון עמיגראנט וואו אין דייטשלאנד און זיי קענען דערפון האבען א אנגענעהמליכקייטען.

ארום דעם דאזיגען בריף ענטוויקעלט זיך שארפע דיסקוסיע. עס איז קלאר, וואס דער ריכ וויל בעקומען בעווייזען, אז טראצקי פ בעהמט זיך נישט אזוי ווייט מיט ליטעראריש ביזט, ווי מיט פאליטישער.

דער פערהער איז פערענדיגט. אונטערן פון 6 פאליציאנטען פערלאזט טראצקי דעם גער זאל אבער ביי דער טיר ווארט איהם אפ דער טשעלניק פון דער מלוכה׳שער פאליציי.

— הער טראצקי — זאגט ער — איך מוז פערזענליך אפפיהרען אין יוסטיץ-מיניסטעריום עס ווארט אויף אייך דער מיניסטער ליע.

טראצקי זעצט זיך אין איין אויטא און ווארטענדיג און פאהרט אונטער א קאנוואי אין מיניסטער

דער ריכטער האט פערהערט טראצקי׳ס ס טאר אין וויין וואלס, אבער ער ענטפערט נישט די פראגען.

ווי עס ווייזט זיך ארויס האט דער יוס מיניסטער מיט א טאג פריהער פערזענליך טראצקי׳ן אין הערצפאס און געהאט מיט א לענגער געשפרעך. עס האט זיך געהאנדעלט דער ברייטער אינסטרוקציע, וואס דאס מיניסטער האט אויסגעארבייט וועגען דעם. וואס טראצ איז ערלויבט און וואס עס איז איהם נישט ער צו טון. א חוץ דעם וויל די רעגירונג איינשט א צענזור אויף טראצקי׳ס קארעספאנדענץ וועגען ווייל פערמיידען אונאנגענעהמליכקייט אין לאנד, ווי אויך אין דער בעציהונג מיט שכנישע מלוכות און וויל האבען איבער דעם פאליטישען עמיגראנט. ווען מען געשאנקען אזיל.

טראצקי האט אבער, ווי בעוואוסט, זיך א זאגט אונטערצושרייבען די אינסטרוקציעס און דעם איז ער ארויסגערופען געווארען אין מיניסטעריום. וואו מ׳האט איהם געשטעלט אולטימאטום: אונטערווארפען זיך די פארדר פון דער רעגירונג אדער זיך זוכען אזיל אין אנ דער לאנד.

אבער צו געפינען אזא לאנד, וועט טראצ זיכער אנקומען נישט לייכט.

אין וואס בעשטעהט די לעצטע פערשטענדיגונג צווישען ענגלאנד און עגיפטען?

מיטוואך איז אין לאנדאן אונטערגעשריבען געווארען דער ענגליש-עגיפטישער אפמאך.

די גאנצע עגיפטישע פרעסע טריומפירט איצט מיט׳ן אפמאך. סיבלייבט נאך אפען די פראגע פון רעגולירען די בעציהונגען צווישען ענגלאנד און עגיפטען אין דעם א.ג. ענגליש - עגיפטישען סודאן איצט ווערט שוין, אבער, די פראגע אויף- לייזער בפרט נאך, אז די דראהונגען פון איטאליען אין דעם שכנות׳דיגען אביסיניען וועלען אויך מוזען צוגעבען א שיעור טעמפא די פערהאנדלונגען ארום דער פראגע.

פיר חדשים האבען געדויערט די לעצטע פערהאנדלונגען. ביידע צדדים האבען געוואלט אויסנעמפען וואס גרעסערע הנחות פאר זיך. דערביי איז אנגעגאנגען אנ׳אינערליכער קאמף צווישען די עגיפטישע פארטייען ווי אויך צווישען דעם ענגלישען הויך-קאמיסאר אין עגיפטען און צווישען די מיליטערישע קרייזען אין לאנדאן.

די דעצידירענדע פאקטארען אין לאנדאנער גענעראל-שטאב זענען איצט געקומען מיט גאר עקסטרעמע פאדערונגען. ווי בעקאנט איז אין 1930 דערגרייכט געווארען אנ׳אפמאך צווישען דעם בריטישען פרעמיער נאכאם פאשא און ארטור הענדערסאן. די ענגלישע אפיצירען האבען זיך בכלל דעם נישט בעגנוגענט און געפאדערט וואס מעהר מיליטערישע הנחות פאר ענגלאנד.

פון דער צווייטער זייט, האט איצט די וואפד-פארטיי געוואלט, אז דער אפמאך זאל שוין געשלאסען ווערען וואס פריהער. די פארטיי גיט זיך אפ א רעכענונג דערפון, אז עגיפטען איז א שוואך לענדעל, וועלכע מוז דורכאויס בעשיצט ווערען דורך ענגלאנד ווייל די אפיציעלע זעלבסטשטענדיגקייט אליין איז נאך נישט קיין גענוגענדע גאראנטיע פאר דער זיכערקייט פון לאנד. אויף די מאקסימאלע פאדערונגען פון די ענגלישע אפיצירען האט אבער די „וואפד" אויך נישט געקענט איינגעהן און דער הסכם איז דערגרייכט געווארען ערשט נאכדעם, ווי דער הויך - קאמיסאר מיילס לאמפסאן איז ספעציעל געפאהרען קיין לאנדאן און בעוואויגען די ענגלישע רעגירונג צו ענטשליסען זיך אויף הנחות.

דער אויפטו איז געפינען געווארען דורך דעם וואס דער איצטיגער אפמאך בעשטעהט פון צוויי טיילען: 1) אנ׳אפמאך אויף דער צייט פון פרידען און 2) אנ׳אפמאך אויף דער צייט פון מלחמה.

אין פרידענס-צייט, ווען עגיפטען איז דורך קיינעם נישט בעדראהט, וועט דאס בריטישע מיליטער לפנים כמעט פולשטענדיג עוואקואירען עגיפטען. אפילו אין אלעקסאנדריען און נעבען דער גרעניץ פון דעם איטאליענישען ליביען וועלען קיין ענגלישע סאלדאטען נישט זיין. דאס גאנצע בריטישע מיליטער וועט זיך קאנצענטרירען נאר אין מערב געגענד פון סועץ - קאנאל. אין 20 יאהר ארום וועט דאס מיליטער אויך דארפען פערלאזען עגיפטען, אויב די עגיפטישע חיילות וועלען שוין אליין זיין פעהיג צו פערטיידיגען דאס געביט. דערביי טארען זיך דארט אין פרידענסצייט נישט געפינען מעהר ווי 10 טויזענד ענגלישע סאלדאטען און עגיפטען קען פערגרעסערן איהר מיליטער אהן שום בעגרענצונג.

אין די אלע פונקטען האט עגיפטען בעקו פיל מעהר הנחות. ווי עס איז געוועזן פאראוי זעהען אין דעם אפמאך - פראיעקט פון 1930 עגיפטישע אספיראציעס פון זעלבסטשטענדי זענען דערמיט שטארק בעפרידיגט די ווארט דער אנדערער זייט זענען די בריטישע אינט סען איינגאנצען בעווארענט געווארען אויף פון מלחמה, ווען ענגלאנד וועט קענען ברענג עגיפטען וויפיל מיליטער זי וועט וועלען.

אין אנדערע ווייניגער וויכטיגע פראגע דערגרייכט געווארען א פשרה

די מיליטערישע בנינים און קאזארמעס געבויט ווערען לויט א בעשלוס פון אנגלי עגיפטישער קאמיסיע. ענגלאנד וועט דארפ קען 25 פראצ. פון די בוי-הוצאות. די מיליטער שאסעען וועלען האבען נאר 6 מעטער און נישט ווי ס׳איז פריהער געפאדערט — 12.

אט די מיליטערישע שאסעען וועלען 3 מיליאן פונט.

אזוי ווי די פאליטיק פון ענגלאנד אין איז זעהר וויכטיג פאר א״י פאלגען נאך אנטווארטליכע קרייזען פון דער יודישע מיט גרויס אויפמערקזאמקייט די ענטוו די ענינים.

—*—

„ספעציעלער יודען-שטייער" און א יודען-גהעטא געפלאנט אין דייטשלאנד

בעאונרוהיגענדע קלאנגען וועגען די יודען אין דייטשלאנד צום פאר-שטעהענדען נירענבערגער נאצי-פארטיי-קאנגרעס

פראג, (יט"א). די יודענהעצע אין דייטשלאנד וואס האט זיך פריש אנגעהויבען נאכ'ן שלוס פון דער בערלינער אלימפיאדע, האט אין אויסלאנד ערוועקט נייע קלאנגען, וועגען א נייעם יסוד פאר פער שידענע אנטי־יודישע מאסנאהמען, וואס זאלען בעשלאסען ווערען אויף דעם פארשטעהענדען נירענבערגער נאצי קאנגרעס. ווי בעקאנט האט דער נאצי־פארטיי־קאנגרעס פון סעפטעמבער 1935 בעשלאסען יענע געזעצן, וואס זענען אריבער אין דער געשיכטע אלס „נירענבערגער־געזעצען". און וואס אויף זייער יסוד קענען יודען זיין בלויז „שטאטס־אנגעהעריגע." ווייטער דאס בעקאנטע געזעץ יועגען „שוץ פון דייטשען בלוט און דייטשער עהרע", ווי אויך דאס געזעץ, וואס פערבאט יודען צו דעמאנסטרירען די דייטשע רייכס־פאהן.

לאנדאנער צייטונגען האבען פערצייכענט א קלאנג, אז דער נעכסטער פארטיי־קאנגרעס אין נירענבערג וועט פראקלאמירען נייע יודען־געזעצען, וואס זייער אויטאר זאל זיין יוליוס שטרייכער. לויט די דאזיגע געזעצען זאל בעגרעניצט ווערען דער מאקסימום פון יודישען פערמעגען און עס זאל געשאפען ווערען א יודיש וירטשאפטס־גהעטא.

איצט דריקט דער „פראגער מיטאג" א מיטטיי־לונג פון זיינעם א בערלינער אינפארמאטאר, וועלכער גיט איבער אז אין דייטשלאנד ווערט איצט דורכגע־פיהרט א שאצונג פון יודישען פערמעגען, וואס ווערט בעטראכט אלס פארשפיל צו א דעקרעט יוע־גען א בעזונדערן יודישען פערמעגענס־שטייער. אין נאצי־קרייזען ווערט אויסגעדריקט דער געדאנק, אז יודען מוזען צאהלען א ספעציעלען יודען־שטייער. היות זיי ווערען אין מיליטער־דינסט נישט אריינגע־צויגען, און פונדעסטוועגען „געניסען זיי „צוגלייך מיט אלע דייטשע רייכס־אנגעהעריגע, פון פאטער־לאנדס־שוץ דורך דער דייטשער ארמעע". יודישע קרייזען האבען אויך מורא, אז אויפ'ן נירענבערגער פארטיי־קאנגרעס וועלען בעשלאסען ווערען בע־שטימטע מאסנאהמען אין דער ריכטונג פון שאפען א גהעטא פאר יודען.

אין בערלינער פארטייאישע און פריוואטע קריי־זען — מעלדעט א יוויטער אינפארמאטאר פון „פראגער מיטאג" — ווערט אלץ עקשנותדיגער דער קלאנג, אז אין ניי־וועסטענד אין בערלין וועט גע־שאפען ווערען דאס גהעטא און אז די בוי־פלענער פאר דער דאזיגער „יודען־קאלאניע" זענען שוין לאנג פערטיג. עס זאל זיין געפלאנט א העכסט־מאדערנע קאלאניע פון נייע בנינים, פון א זעהר גרויסען פערנעהם. היות מען דארף רעכענען אויף לפחות א הונדערט טויזענד קאלאניען־איינוואוי־נער. אלע געשעפטען זאלען דארט מוזען זיין אין יודישע הענד, און אלע האנדווערקער זאלען דארט זיין יודען. עס זאלען דארט איינגעריכטעט ווערען א פאליציי־סטאציע און א פארטיי־אמטליך איבער־וואכונגס־ביורא מיט א פאטראל־דינסט. שולען, טע־אטער, קינא'ס, ספארט־פלעצער און פערזאמלונגס־זאלען. אלע אין דער קאלאניע זאלען אונטערגעארדנט ווערען דער יודישער קהלה. אריער זאלען מעגען קומען אין דער זידלונג בלויז אין די דרינגליכסטע פאלען.

די רעדאקציע פון „פראגער מיטאג" גלויבט נישט, אז איהר צווייטער בערלינער אינפארמאטאר זאל האבען רעכט מיט די דאזיגע קאנקרעטע פרטים. עס איז אבער יעדענפאלס — שליסט די צייטונג — סאמפטאמאטיש, דאס אין בערלין ווערען קאלפאר טירט אזעלכע קלאנגען.

אביסעלע קיבוץ

(הומאר פון טאג)

— ווער איז דער פארשוין מיט דער שארפער האק אונטערן ארעם?

— דאס איז א דיפלאמאט פון „דריטען רייך" אויף דער רייזע...

דאס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור

פערענדיגט דער שטרייק אין די רעגירונגס-אונטערנעהמונגען אין ארץ-ישראל

חיפה, די אראבישע ארבייטער אין א ריי רעגירונגס־אונטערנעהמונגען ווי אייזענבאהן, באהן־ווארשטאטען, חיפה'ער פארט א. א. וו. האבען מורא פאר די טעראריסטען און ווילען נישט האבען אזא סוף, ווי עס האט גענומען דער אראבישער פאליציי־אינספעקטאר אכמעד נאיעף, אין חיפה, וועלכער איז ווי בעקאנט דערשאסען געווארען? לעצטענס ווערט אבער דער שטרייק בהדרגה ליקווידירט און אלע אראבישע טרעגער זענען שוין געקומען צוריק צו דער ארבייט אין חיפה'ער פארט.

דאסגלייכען זענען צוגעטרעטען צו דער ארבייט אין חיפה'ער פארט די אראבישע שיפער און סחורות־אויסלאדער. נאכדעם ווי די אייזענבאהן־ארבעטער האבען זיך אומגעקעהרט צו דער ארבייט, איז פערענדיגט געווארען דער שטרייק אין אלע רעגירונגס־אונטערנעהמונגען.

די אראבישע אויטאבוס־ליניע, וואס קורסירט צווישען דער באהן־סטאציע „כרמל" אין דער שטאדט, האט בענייט איהר ארבייט.

געשטיגען דער אימפארט פון גריכענלאנד קיין א"י

אטען, אין רעזולטאט פון די אונרוהען אין א"י איז געשטיגען דער אימפארט פון געוויסע פראדוקטען פון גריכענלאנד קיין א"י בעזונדערס קאלאניאל־סחורות. די יודישע אימפארטערען אין תל־אביב מאכען לעצטענס גרעסערע איינקויפען און אין גריכענלאנד.

געדונגענע פרא־אראבישע אגיטאטא־רען אין הייד־פארק

ירושלים, „פאלעסטיין" דערצעהלט אז די אירישער סטודענטען פון לאנדאנער הויכ־שולען האבען געדונגען אן ענגלענדער און אידהם געגעבען „נוט צו פערשטעהען" די א"י פראגע ווי אויך בעזארגט מיט אפיציעלע דאקומענטען און בעריכטען, וואס האבען א שייכות צו דער דאזיגער פראגע, און איהם געהייסען יעדען טאג האלטען עפענטליכע פארטראגען אין לאנדאנער הייד־פארק לטובת די אראבער.

דער דאזיגער ענגלענדער האלט זיינע רע־דעס אין בעזונדערן קיאסק, אויף וועלכען עס הענגט א שילד „לטובת די פאלעסטינער ארא־בער".

בעפרייט די עולים איז גריכענלאנד פון דעוויזען-בעגרעניצונגען

אטען, די לעצטענס איינגעפיהרטע שטר פע דעוויזען־בעגרעניצונגען פאר עמיגראנטע וועלען נישט אנגעווענדעט ווערען לגבי די יודי־שע עולים פון גריכענלאנד קיין א"י. די עולים אעלען אויך בעפרייט ווערען פון דעם עמיגראציע־שטייער, וואס איז בעשטימט אין דער הויך פון 20.000 דראכמאס.

די לעצטע עולים פון גריכענלאנד אויפ'ן סמך פון דעם לעצטען שעדיול זענען שוין אבגע־פאהרען קיין א"י.

סטאטיסטיק פון די עקספלאדירטע באמבעס אין א"י

ירושלים, אין „דבר" איז ערשינען א סטאטיסטיק פון דער צאהל באמבעס, וואס זע־נען געווארפען געווארען זינט די אונרוהען. פון דעם 19-טען אפריל, דעם ערשטען טאג פון די אונרוהען, ביז דעם 2-טען מאי האבען זיך די אראבער נאך נישט בענוצט מיט קיין באמבעס. די סטאטיסטיק נעמט ארום די צייט ביז צום 25-טען יולי. ווען די צאהל באמבעס האט שוין דערגרייכט 325.

דער רעקארד שלאגט יפו מיט 83 באמבעס, ד. ה. 26 פראצ. פון אלע באמבעס. די קלענסטע צאהל באמבעס האט מען געווארפען אין טבריה און אין טול־כרם — צו 6 באמבעס אין יעדער שטאדט ד. ה. נישט מעהר ווי 2 פראצ. נאך יפו קומט עזה מיט 47 באמבעס, דאן חיפה — 35 באמבעס אין באר־שבע — 24 באמבעס. אין ירושלים און אין צפת האט מען געווארפען צו 15 באמבעס אין יעדער שטאדט. אין שכם, וואו די שיסערייען הערען נישט אויף בענוצט מען זיך גאנץ ווינציג מיט באמבעס.

12 יודישע פרויען אין קאנצענטראַצ-יע-לאגער מארינגען

פראג, (יט"א) דער „נייער פארוועטס" ברענגט א בעריכט פון דעם קאנצענטראציע־לאגער פאר פרויען מארינגען אין דער פראווינץ האנא־ווער. צווישען די 70 אינטערנירטע פרויען זענען פערהאן 12 יודישע, וועלכע זיצען אין א בעזונ־דערער ענגער קאמער. די בעשפייזונג איז זעהר א שלעכטע. די האפנונגסלאזיגקייט און די זארג וועגען די פאמיליעס דעפרימירט זעהר שטארק די אינטערנירטע פרויען. די יודישע אינטערנירטע רעקרוטירען זיך פון צווישען די רעעמיגרירטע יודישע פליטים.

יודישע פרויען אין נאצי-דייטשלאנד ווייזען ארויס מעהר העלדישקייט ווי די מענער

(א בריף פון בערלין)

פון ה. יאפע

אויב מען האט ווען עס איז קריטיקירט די דייטש־יודישע פרוי פאר איהר עגאאיזם, פאר איהר גרינגען לעבען און איהר צופיל נאכגעבען זיך אליין — דארף מען איהר איצינד אויף אלץ מוחל זיין. נאך דריי יאהר אין דעם היטלער־גיהנום קאן מען זאגען, אז זי איז ארויס די „העלדין" געגען דעם מאן. זי האט בעוויזען נישט נאר צו בעזיטיגען די טויזענד־און־איין לוקסו־סען, צו וועלכע זי איז געווען געוואוינט פון קינדהייט אן, נאר נעהמען אויף איהרע פלייצעס די פעראנטווארט־ליכקייט פון מאן און קינדער, און צו דעם נאך ארויפ־נעהמען א געוויסען סאציאלען יאך.

דער מאן איז א דירעקטער קרבן; זי א'ן אונדירעק־טער; דער מאן האט פערלוירען זיין שטעלע, איז ארויס־געזעצט געווארען פון זיין פראפעסיע, ארויסגעשטופט געווארען פון געשעפטען, וואס ער האט געבויט און גע־פיהרט — און מיט זיין פראפעסיאנעלען אונטערגאנג איז אויך אונטערגעגאנגען זיין געזעלשאפטליכער לעבען און זיין גאנצער עגא. ער האט זיך פלוצלונג געפינען אהן ארבייט; עס איז פון איהם צוגענומען געווארען זיין ציל, און מיט דעם זיין אידעאל, זיין מלוכה, זיין „קע־ניגרייך".

פאר א מאן איז נישטא קיין זאך אין דער וועלט צו פערנעהמען דעם ארט פון זיין ארבייט. פון זיין לעבענס־ווערק.

איז ער איבערנאכט געווארען א סקעלעט, — יעדער טראפען בלוט איז אין איהם פערגליווערט געווארען; יע־דע אמביציע אפגעשטארבען.

קאן ער מעהר נישט קומען אהיים צו ווייב און קינד מיט זייגע פערדינסטען, קאן ער אויך מעהר נישט זיין דער האר פון זיין פאמיליע

און אין יודישע הייזער האבען זיך בעוויזען, און בעווייזען זיך אלץ מעהר, די פאטערס און די דערוואק־סענע זיהן, נידערגעשלאגענע מענשען, וועלכע שטארבען אפ גייסטיג פון טאג צו טאג.

איז דאס נאטירליכע געשעהן, דאס שעהנע און דאס שעפעריש־נאטירליכע — די פרוי איז ארויסגע־שפרונגען פון איהר „ליאלקע'' עקזיסטענץ און איז גע־ווארען א'ן עלטערער מענש, א „מאמע''. א באבע, אויב איהר ווילט — וואס מוז איינאטעמען אביסעל רוה און לעבענס־גייסט אין דער נשמה פון דעם מאן.

ווען עס איז ארויסגעקומען דער געזעץ, אז נישט־יודישע דינסטמיידלעך טארען נישט דינען אין יודישע הייזער, האט עס געמיינט, אז אלע יודישע פאמיליעס זענען געבליבען אהן דינסטען, ווייל קיין יודישע דינסט־מיידלעך האבען זיך נישט געפונען אין דייטשלאנד. פאר אמעריקאנער קלינגט דאס ווי א קנאפער אומגליק, אבער די דייטשע פרוי איז אין איהר לעבען נישט געווען אהן א דינסט, סיי ארימע, סיי רייכע — א דינסט איז גע־ווען אין שטוב. און טראץ דעם, וואס די יודיש־דייטשע פרוי שמ'ט אלס ווירטין, האט זי אבער קיינמאל נישט אריינגעטאן א פינגער אין קאלט וואסער און האט באמת נישט געוואוסט די עלעמענטארסטע זאכען פון שטוב־ארבייט.

איצט געפונען זיך שוין אין דייטשלאנד א גאר קליי־נע צאהל יודישע פאמיליעס מיט דינסטען. די פרויען טוען אלץ אליין: מ'וואשט וועש, מ'געהט איינקויפען, מ'פאסט אויף אויף די קינדער און אינטערעסאנט — א סך פרויען, וועלכע האבען געמוזט זוכען חיונה, הא־בען זיך אליין גענומען צו דינסט. ס'הייסט, באלעבא־טישע און אפילו גביר'ישע פרויען און מיידלעך אר־בייטען ביי פערמעגליכע פאמיליעס.

נאר דאס וואלט נאך נישט געווען דער גרעסטער קרבן. צו ארבייט קאן מען זיך צוגעוואוינען. אבער די גייסטיגע צרות איהרע האט זי אויך מיט פלינקייט און מיט דרייסטקייט אויפגענומען.

הונדערטער פרויען האבען נישט געקאנט צוזעהען דעם צער און די פיין, וואס זייערע מענער מאכען דורך אין דעם פראצעס פון עקאנאמישער פערניכטונג. האבען זיי זיך אויסגעזוכט פרנסות און געשיקט די מענער קיין אויסלאנד. מיט אייגענע הענט און מיט אייגענעם ווי־לען האט מען געזאגט צו די מענער, וועלכע האבען זיי פריהער געהאלטען ווי דאס אויג אין קאפ: „געה פון דאנען, זוך א לעבען ערגעץ אנדערש, איך בין דא, איך וועל ארבייטען און וועל דיר שיקען, פערליר נישט דעם מוט, געדענק, איך בין מיט דיר''.

עס זענען פערהאן צאהלרייכע פרויען, וועלכע האבען אוועקגעשיקט מאן און קינדער, געבליבען אליין, ווייל פאר זיי איז נאך פערהאן א שטיקעל ברויט, און זיי וועלען בלומרשט „ליקווידירען'' דאס ביסעל האב־און־גוטס, וואס זיי איז געבליבען.

איך בין געלאדען אויף טיי צו דעם קלוב, וואס דער „פרויען־בונד'' האט געשאפען.

דער קלוב איז צוזאמענגעשטעלט פון פראפעסיאנעלע פרויען און קינסטלערינס, וועלכע זענען ארויסגעזעצט געווארען פון זייערע פלעצער. מעהרסטענס זענען דאס פרויען אומפערהייראט; שוין נישט קיין יונגע, וועלכע האבען אפגעגעבען זייער גאנץ לעבען צו זייערע בערו־פען, דאקטורינס, אדוואקאטען, ריכטער און וואוילטעטי־גע ארבייטער.

די סאציאלע ארבייט, מיט וועלכער דייטשלאנד האט זיך אזוי ארויסגעצייכענט אין דער גאנצער וועלט, איז געווען אנגעפיהרט אין דעם גרעסטען טייל פון יודישע פרויען. איצט איז קיין איינע נישט געבליבען אויף איהר פאסטען, און די יודישע אינסטיטוציעס האבען נישט גענוג פלאץ פאר זיי.

ספעציעל טראגיש איז דייטשלאנד פאר די דאזיגע פרויען, ווייל זיי זענען שוין נישט מעהר יונג צו קא־נען עמיגרירען, ווייל אין די מעהרסטע פאלען לעבען זיי אליין, אהן פאמיליעס, און ווייל זיי געהען ארום אומבעשעפטיגט, נאך יאהרען און יאהרען פון דינען א בארוף.

אבער אין דער צייט, וואס די מענער, וועלכע האבען דורכגעמאכט דעם זעלבען פראצעס פון אויסראטונג, הא־בען אין זייער פערצווייפלונג פערלוירען דעם גאנצען מוט און אלע אמביציעס, האבען די דאזיגע פרויען זיך פעראייניגט אין א קלוב, גענומען א לאקאל, קומען זיך צונויף גרופענווייז, לויט זייערע בערופען, און מ'האלט לעקציעס און דעבאטען וועגען פערשידענע פראפעסיאנע־לע צווייגען.

נאך עפעס האבען די דאזיגע פרויען איינגעפיהרט: זיי לאדען איין יודישע מאהלער און סקולפטארען צו מאכען אויסשטעלונגען אין זייער לאקאל; זיי לאדען איין סתם פרויען צו קומען אהין און זיך פיהלען היימיש און אפילו שפילען „ברידזש'' — אבי צו פערגעסען אין די צרות, אבי אנצוהאלטען דאס גלייכגעוויכט.

די טראגישסטע יודישע פרוי אין דייטשלאנד איצט, איז די, וועלכע איז געווען אסימילירט, וועלכע האט קיינמאל נישט געהאט קיין מגע ומשא מיט דער יודישער געמיינדע און מיט דעם יודישען לעבען אין דייטש־לאנד. דאס זענען די יודישע פרויען פון קריסטליכע מענער, צי האלבירודישקעס, וועלכע האבען געלעבט אלס דייטשקעס, און די סתם אסימילירטע פרוי, וועלכע איז געווען „איינע דויטשין פון יודישען גלאובען''. די דאזיגע פרוי געפינט זיך איצט נישט קיין ארט, זי ווייסט גאר נישט אויף וואס פאר א וועלט זי איז; איהר דער־וואכונג איז געקומען צו האסטיג און צו שרעקליך.

אבער אויך אין א סך פאלען פון אסימילירטע פרויען האבען זיי בעוויזען א מאמענטאלע צופאסונג, גלייך זיך געזוכט א קאנסטרוקטיווען וועג און דעריבער האלט דער „יודישער פרויען־בונד'' אין וואקסען, נישט נאר אין ציפערען, נאר אויך אין זיין פערנעהם. עס זענען צוגע־קומען אזעלכע פרויען, וואס זענען דעם גאנצען לעבען געשטאנען פון ווייטען און בעטראכט די יודישע גרו־פעס אלס „פרעמדע'' און אלס א בעליידיגונג און א פער ראט צו דעם „לאנד און פאלק''.

דער פרויענבונד צעהלט איצט ארום 40 טויזענד מיט גלידער, מעהר ווי ווען עס איז פריהער, און מען מוז זיך אויך רעכענען מיט דעם, וואס א סך טויזענדער גע־וועזענע מיטגלידער זענען שוין אוועקגעפאהרען פון דייטשלאנד.

איז אבער די פרוי שעפעריש פון דער נאטור — זי איז מוטער, און זי לעבט זיך אוים ווען זי קאן טאן עפעס קאנקרעטס, ווען זי קאן מיט איהרע הענד עפעס לייסטען; „מעשי־ידיה''.

האב איך געזעהען ווי אין דער קיך פון א שפיל־פלאץ פאר יודישע קינדער שטעהט אן'אריסטאקראטישע פרוי און באקט געבעקס.

איך פרעג ווער זי איז און וואס זי טוט, און מען דערצעהלט מיר:

— מיר מוזען די קינדער איצט האלטען צוזאמען, מיר טארען זיי נישט לאזען אויף די גאסען. פערמעג־ליכע יודען גיבען אפ זייערע גערטנער פאר ארימע יו־דישע קינדער זיך צו שפילען; שוהלען עפענען זייערע טירען פאר די קינדער א גאנצען טאג, די עטליכע איבערגעבליבענע גבירים, וועלכע האבען נאך זומער־היימען, נעהמען ארויס צו זיך יודישע קינדער אויף א טאג אדער צוויי. דאס האט אלץ אויסגעפיהרט די יודישע פרוי און די וועלכע שטעהט אין קיך, איז איינע פון די איבערגעבליבענע רייכע פרויען. זי קומט אהער דריי מאל א וואך און קאכט פאר די קינדער. זי איז אלעמאל גע־ווען פון דערווייטענס.

נאר זי איז נישט די איינציגע, יעדע יודישע פרוי טוט איצט עפעס פאר איהרע יודען. איין עלטערע פרוי נעהמט צו זיך קליינע קינדער און פאסט אויף זיי אויף. א צווייטע, א מיליאנערישע, גיט איהר אויטאמאביל אויף צו פיהרען די קינדער אין די שולען און קינדער־גאר־טענס אין דער ביורא פון פרויענבונד ארבייטען א סך אהן א גראשען געלט.

דער געשריי פון דער יודישער פרוי אין דייטשלאנד איז: נעהם מיך אריין צו זיך, לאז מיך נישט אליין. צוזאמען וועט זיין בעסער, צוזאמען וועלען מיר נאך א ביסעל אנהאלטען אונזער געוועזענעם כבוד. צוזאמען וועלען מיר נאך אנהאלטען דעם טראדיציאנעלען יודישען מוט, צוזאמען וועלען מיר קאנען אלץ איבערקומען''.

ווי גרויס וועט איצט זיין די דייטשע אַרמעע?

פון י. חאמסקי

דער ווערסאַילער טראַקטאַט האָט ערלויבט דייטשלאַנד צו האָבן אַנ'אַרמעע פון 100 טויזענד מאַן, ד. ה.: 4 טויזענד אָפיצירען און 96 טויזענד זעלנער, פרייוויליג־אַנגאַזשירטע אויף דער לענג פון 12 יאָהר יעדערער. דייטשלאַנד האָט קיין רעכט נישט געהאַט צו האָבן קיין שווערע אַרטילעריע, נישט קיין טאַנקען, געפאַנצערטע אויטאָס און נישט קיין מיליטערישע אַוויאַציע. דאָס אַלגעמיינע מיליטער - דינסט איז געוואָרען אָפּגעשאַפט. דאָס לאַנד האָט בעקומען אַ קליינע אַרמעע, וועלכע זאָל גענוג זיין צו היטען די אָרדנונג אין לאַנד. דער לעצטער פּרייסישער קריגס - מיניסטער נאָך פון דער מלחמה־צייט האָט די דאָזיגע אַרמעע אָנגערופען מיט'ן נאָמען „רייכסווער".

דייטשלאַנד האָט דורכגעמאַכט די פערשידענסטע פעריאָדען פון דעמאָלסט אָן. צייטען פון לינקע רעגירונגען, צייטען פון ליבעראַליזם און מען האָט דערצעהלט, אַז אין דער שטיל איז דייטשלאַנד פיל שטאַרקער געוואָרען, אָבער קיין גרויסע בעדייטונג האָט עס נישט געהאַט. די „רייכסווער" פלעגט מאַכען מאַנעווערעס מיט דעקאָראַציע־טאַנקען פון האָלץ און טאָוועל. מען האָט געוואוסט, אַז אין טייל דייטשע קרייזען — בפרט אין די קרייזען פון דער טייטש'ער רעאַקציאָנערער אַריסטאָקראַטיע — חלומ'ט מען נאָך אַלץ צוריק פון דער אַמאָליגער מיליטערישער דייטשער גלאָריע, אַז דאָס בענקען נאָך דעם מונדיר און נאָך דעם מאַרשירען, נאָך טעאַטראַלישע קריגס - גבורות איז נאָך ווייט נישט אויסגעלאָשען. ביז עס איז געקומען דער היטלעריזם און דער פיהרער האָט צוזאַמען מיט די פערשידענע אַספּיראַציעס פונ'ם דייטשען פאָלק נישט פערגעסען אויך דאָס בענקען נאָך דעם מונדיר און מען געפינט טאַקע אין „מיין קאַמף" אַזעלכע פראַזען ווי: „די אַרמעע איז געווען די מעכטיגסטע שולע פון דעם דייטשען פאָלק... „דאָס וואָס דאָס דייטשע פאָלק האָט צו פערדאַנקען איהר אַרמעע, קען זיך רעזומירען אין איין וואָרט: — אַלעס!"

* * *

און היטלער האָט זיין וואָרט געהאַלטען. נישט בלויז וואָס ער האָט געלאָזען געהן אין אַנ'אונאיבערגעריסענעם שנעלען טעמפּאָ די שווערע קריגס - אינדוסטריע פון גאַנצען לאַנד, נאָר ער האָט פעריאָדיש און שטופּענווייז כסדר פערגרעסערט די דייטשע אַרמעע. באַלד נאָך היטלער'ס קומען צו דער מאַכט, איז די רייכסווער שוין בעשטאַנען פון 250 טויזענד מאַן און אַ 50 טויזענד מיליטאַריזירטע פאָליציי. דערצו האָט מען נאָך געדאַרפט צוגעבען די פערשידענע האַלב-מיליטערישע נאַצי - פאָרמאַציעס, ווי די „שטורם-אַפּטיילונגען" און „שוץ - שטאַפּעלען", וועלכע האָבען היטלער'ן געבראַכט צו דער מאַכט. דעמאָלט האָט זיך אויך אָנגעהויבען אַ ריוואַליזאַציע צווישען דער „רייכסווער" און היטלער'ס „עס-אַ" און „עס־עס" פון וועלכער די רייכסווער איז אַרויס די זיגערין.

* * *

אין מערץ 1935 האָט היטלער זיך אָפּגעזאָגט פונ'ם ווערסאַילער טראַקטאַט. ער האָט איינגעפיהרט אָבליגאַטאָריש מיליטער - דינסט פאַר אַלע דייטשען און דער רעזולטאַט פונ'ם ערשטען רעקרוטען־יאָהר איז געווען, אַז די דייטשע אַרמעע האָט דערגרייכט די הויכע ציפער פון אַמווייניגסטען 700 טויזענד מאַן אַקטיוו מיליטער אין די קאַזאַרמעס. דערצו האָט מען נאָך געדאַרפט צורעכענען די יונגעלייט, וועלכע זענען אַריין אין די אָפּטיילונגען פון אַרבייטס - דינסט אויף זעקס חדשים, ווייל דאָרט ווערען די יונגעלייט איינגעאיבט און צוגעגרייט צו מיליטערישער דיסציפּלין. מען לערנט זיי אַפילו שיסען, כאָטש דאָס געוועהר איז נאָך נישט ספּעציאַליזירט. דאָס מיליטער-דינסט דויערט אַלזאָ פאַקטיש אַנדערטהאַלבען יאָהר — אַ האַלב יאָהר אין דער „אַרבייטס - דינסט" און אַ יאָהר אין דער קאַזאַרמע. אין פּרייסען, וואו די בעפעלקערונג איז אַ שיטערערע ווי אין גאַנץ דייטשלאַנד, האָט מען באַלד גענומען צוויי יאָהר־גענג מיט אַמאָל. דערצו האָט נאָך דאָס געזעץ פון מערץ 1935 געגעבען די מאַכט דעם פיהרער צו בעשטימען ווען ער וויל און ווי אַזוי ער וויל די ענדערונגען אין דער צייט פון מיליטער־דינסט. איצט האָט טאַקע דער פיהרער, באַזירענדיג זיך אויף דעם געזעץ פעראָרדענט אַ פּשוט'ן דעקרעט צו פערלענגערן דאָס מיליטער - דינסט פון איין יאָהר אויף צוויי. אין אָנהויב אָקטאָבער אַלזאָ, ווען די איצטיגע זעלנער זאָלטען שוין געדאַרפט אוועק זאָלען זיי פערהאַלטען ווערן און צו זיי וועט נאָך צוקומען דאָס נייע רעקרוטען - יאָהר. וועלכעס גיט אין דייטשלאַנד איבער 550 טויזענד זעלנער. די דייטשע אַרמעע וועט אַלזאַ לויט דעם ערשטען איינדרוק זיין אַ ריזיגע אַרמעע פון איין מיליאָן 250 טויזענד מאַן. בעוואָפענט מיט דער מאָדערנסטער מאָטאָריזאַציע, בריינט אונטערגעהאַלטען פון אַ זיך שנעל - ענטוויקלענדער אַוויאַציע און פון אַ פלאָט אין וועלכען „מען גרייט אויך עפּעס" אין דער שטיל.

* * *

אָבער די צאָהל זעלנער אין דער אַרמעע איז נאָך נישט אַלץ. דער איצטיגער קריגס - מיניסטער פאָן בלאָמבערג. וועלכער העגט אָפּ בלויז דירעקט פונ'ם פיהרער אַליין, וועלכער האָט אַנ'אונבעגרעניצטען בודזשעט און אונטערליגט אפילו נישט קיין קאָנטראָל! — האָט פערלאַנגט, אַז מען זאָל איהם טאַקע ערמעגליכען צו הויבען די קוואַליטעט פונ'ם זעלנער אויפ'ן רעכענונג פון דער קוואַנטיטעט. ער האָט נישט אינקאָרפּאָרירט אַלע מיליטער - פליכטיגע יונגעלייט מיט אַמאָל, נאָר ער מאַכט עס שטופּענווייז. דערצו ליידט אויך דייטשלאַנד, פונקט ווי אַלע מלוכות, וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אינ'ם קריג, אויף די אַזוי־גערופענע „ליידיגע יאָהרען", ווען צוליב דעם קריג זענען די געבורטען שטאַרק פערקלענערט געוואָרען. דער קריג זאָל האָבען געבראַכט אין דייטשלאַנד מיט 3 און אַ האַלב מיליאָן געבורטען ווייניגער ווי נאָרמאַל און אויף דער צאָהל גיבען די סטאַטיסטיקער איבער 1 מיליאָן 900 טויזענד יונגלען. אַזוי, אַז ווען היטלער בלייבט ביי איין יאָהר דינסט וואָלט זיין אַרמעע — לויט מיליטערישע אויסרעכענונגען אַראָפּגעפאַלען אין די נאָהענטסטע יאָהרען ביז 600 טויזענד מענשען. מען רעכ'נט דעריבער אויס, אַז מינימום. שוין אַלץ אַראָפּגענומען, איז די קלענסטע ציפער פון היטלער'ס אַרמעע איצט אין ענדע פון נאָהענטסטען יאָהר 1 מיליאָן 65 טויזענד מאַן אַקטיוו אונטער דעם געוועהר, אין דער קאַזאַרמע אין פרידען־צייט.

* * *

אָבער דאָס איז בלויז די קלענסטע צאָהל, דער מינימום. אין אמת'ן וועט היטלער'ס מיליטערישער כח זיין נאָך פיל גרעסער ווייל מען דאַרף נאָך אויסרעכענען די האַלב־מיליטערישע פאָרמאַציעס, ווי די רעזערוו - באַטאַליאָנען אין וועלכע עס זענען דאָ שטענדיג אין צוויי - חדשים'דיגע פעריאָדען צו 125 טויזענד רעזערוויסטען, דאַן די „עס־עס" וועלכע שפּילען מעהר יעצט די ראָל פון אַ זעלבשטענדיגער אַרמעע (200 טויזענד) דערצו 300 טויזענד יונגעלייט אין די אַרבייטס־בריגאַדעס, אַלע מיליטעריש איינגעאיבט און נאָך אַ 450 טויזענד דייטשע „עס־אַ". וועלכע פאָרמירען די ערשטע רעזערוו פון דער אַרמעע. צוזאַמען אַלזאָ וועט די דייטשע אַרמעע אַרום ענדע 1937 בעשטעהן צוזאַמען מיט די האַלב - מיליטערישע פאָרמאַציעס פון איבער 2 מיליאָן מענשען.

* * *

וועלכען כח קען מען איהר געגענשטעלען אין אייראָפּאַ? — נישט בעטראַכטענדיג קיין שום [...] ליטישע פראַגען, קען מען בלויז אָנגעבען פאָלגענדע ציפערען אין זעלנער: די פראַנצויזישע אַרמעע בעשטעהט פון 684 טויזענד זעלנער — פון [...] בלויז 400 טויזענד אין דער מעטראָפּאָליע, [...] איבעריגע אין די קאָלאָניעס. די רוסישע אַרמעע [...] 1 מיליאָן 300 טויזענד, איטאַליען 1 מיליאָן [...] טויזענד אין איצטיגען מאָמענט און דאַן די [...] כות ווי פוילען — 266 טויזענד מאַן, ענגלאַנד [...] אַ קלענערער אַרמעע ווי פוילען (213 טויזענד [...] בלויז), רומעניען — 141 טויזענד, בעלגיען — [...] טויזענד, טשעכאָסלאָוואַקיי — 109 טויזענד [...] יוגאָסלאַוויען — 107 טויזענד מאַן.

* * *

אָבער די ציפערען בעדייטען נאָר אַקטיווע אַרמעע אָהן רעזערוויסטען, וועלכע קענען אין [...] כע לענדער ווי רוסלאַנד, פראַנקרייך אָדער איטאַליע שנעל געבען מעהרערע מיליאָנען מענשען אין [...] צייט, ווען דייטשלאַנד האָט נישט קיין פיל איינגעאיבטע רעזערוויסטען. דער דייטשער מיליטערישער כח איז געוואַלדיג אויסגעוואַקסען, אָבער ער איז נישט אומבעזיגבאַר און דער עיקר וואָס ער [...] מיט זיין ברוטאַלקייט געבראַכט צו אַ לאַגע, [...] כע קען אַפילו זי אונטערברעכען. די ריזיגע דייטשע אַרמעע האָט אַלאַרמירט די וועלט און זי [...] אויס- ברענגען צו אַ גרויסען מלוכה־דעפיציט [...] באַנקראָט אַפילו אין דייטשלאַנד. דאָס איז אַלץ [...] שפּעטער. דערווייל אָבער הויבט זיך אָן דאָס גרויסע [...] נאָך בעוואָפנונגען און עס בעזעצט זיך פעסט [...] דייטשע העגעמאָניע פון כח אין אייראָפּאַ [...] צו וואָס פאַרא בלוטיגע פעריאָד קען דאָס [...] אַלעמען דערפיהרען? — צו וואָס פאַר אַ פעריאָד פון אויסראָטונג? געהען מיר טאַקע צום [...] פון אייראָפּאַ"?

בערלין דיקטירט פּראַגער פּרעסע

נישט אַרויסצוגעבען ביכער פון יודישע אויטאָרען

פּראַג, (יט"א) דער פּראַגער „סאָציאַל-דעמאָקראַט" שרייבט:

די „קולטורעלע" פערבינדונג מיט'ן דריטען רייך בעווייזט זיך אויך דערין, דאָס די דייטשע „רייכס-שריפטומס=קאַמער" גיט אָנווייזונגען פּראַגער פערלעגער, וועלכע אויטאָרען זיי האָבען צוריקצוציהען. אַ פּראַגער פערלאַג, וואָס גיט אַרויס אונטערהאַלטונגס=ראָמאַנען, האָט פון דער דערמאָהנטער רייכס=קאַמער בעקומען אינסטרוקציע (אַנדערש קען מען עס נישט אָנרופען), נישט מעהר אַרויסצוגעבען ביכער פון צוויי אויטאָרען, וואָס איינער פון זיי איז בעצייכענט אַלס „יודישער מאַרקסיסט" און צווייטען וואַרפט מען פאָר בלויז דאָס, וואָס ער איז אַ יוד, דער פערלעגער מעג זיך אָפּזאָגען אויסצופיהרן דעם בעפעהל. דאַן מיז ער אָבער מורא האָבען, אַז ער וועט זיין סחורה מעהר בכלל נישט קענען עקספּאָרטירען איבער די גרעניצען פון דייטשלאַנד.

ווענעז אַנ'אינסטיטוט פאַר אַראַבער קענטשאַפט

בערלין, (יט"א) דר. א. העשל [...] „יודישען רונדשוי" איז אַרויסגעטרעטען [...] פאָרשלאַג צו גרינדען אַנ'אינסטיטוט פאַר אַראַבער קענטשאַפט. דער אינסטיטוט זאָל אַרומנעמען [...] סען פון דער אַראַבישער שפּראַך, פאָלקלאָר, [...] ליטישע און גייסטיגע געשיכטע און אַקטועלע [...] פּראָבלעמען פון דעם אַראַבישען לעבען. [...] אויסשילדונג פון אַראַביש געבילדעטע ציוניסטען [...] וועט אין דער צוקונפט ערלויבען צו [...] מחזק א"י „יודיש-אַראַבישע-געזעלשאַפטען".

H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגע'ליאַנאַ 7 (פריהער 43). טעלעפאָן [...]
עמפּאַנגס-שעה'ן 8-10. 12-2 און 5-8 [...]

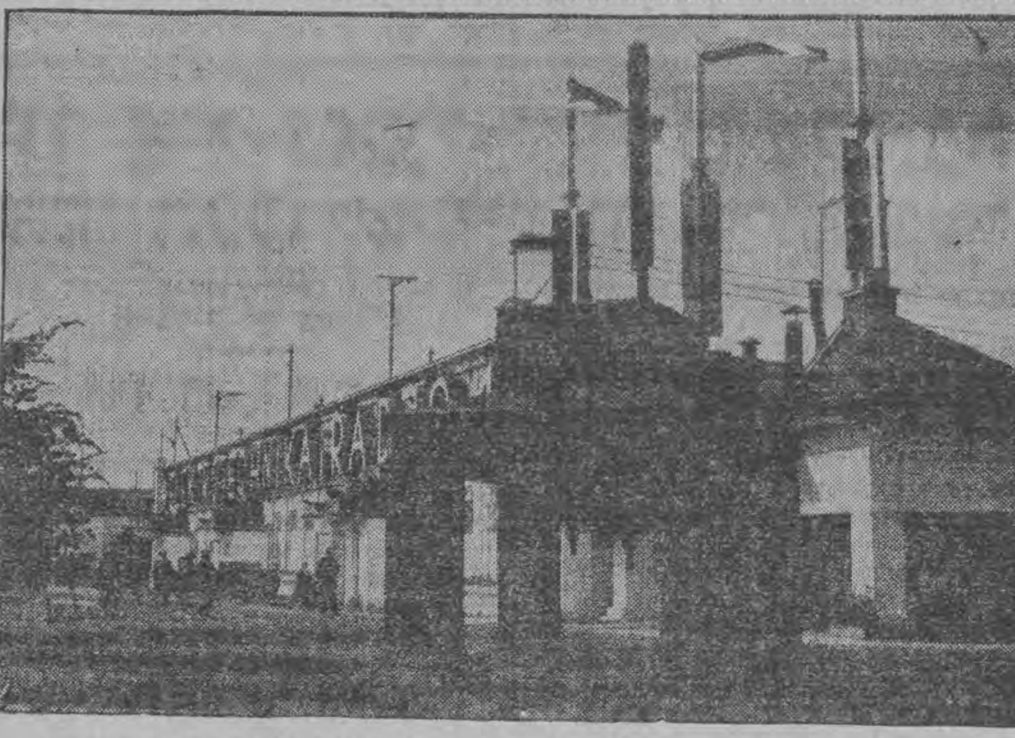

ראַדיאָ - אָפּטיילונג אויף דער אויסשטעלונג פון עלעקטראָ- און מעטאַל-אינדוסטריע אין וואַרשע

צוויי פאַמיליעס

(סקיצע) :—: פון ליאַליאַ קויפמאַן

פיניע כוויטערזאָן האָט חתונה געהאַט מיט נעמי קאַפּלאַן! ס'איז אַ שידוך!! אַ סוויטערזאָן פון די אמת'ע כוויטערזאָנס, און — עפּעס דאַרט אַ קאַפּלאַן! אָבער, וואָס האָט מען דען געקאָנט טון, אַז פיניע האָט זיך פאַרט פערליבט אין נעמי'ן.

נעמי קאַפּלאַן איז געווען אַ מיידעל ווי אַלע מיידלעך. נישקשה פון אַ מיידעל.

און פערליבט האָט ער זיך... נאָר דאָס געהערט שוין נישט צו דער מעשה אַליין. דער פאַקט איז דער, אַז ער, כוויטערזאָן, האָט זיך געדאַרפט אַראָפּלאָזען אַזוי נידעריג, אַזש צו נעמען פאַר אַ ווייב עפּעס דאָרט אַ קאַפּלאַן, זאָל זיין אַפילו מיט אַ פערריסען נעזעל...

יאָ, ס'מאַכט זיך; ס'פּאַסירט. די עלטערן זיינע (די אַלטע סוויטערזאָנס) האָבען, פערשטעהט זיך, געוויינט, געשריגען, געזידעלט, איבערגעקעהרט וועלטען. ס'האָט גאָרנישט געהאָלפען. איהר ווייסט דאָך — די־יונגע קינדער!

האָט מען אָפּגעשפּילט אַ חתונה. אויף דער חתונה זענען, פערשטעהט זיך, געווען אַלע סוויטערזאָנ'ס, די גאַנצע משפחה, און שפּיץ מיט דעם אַלטען כוויטערזאָן אַליין — דער הויפּט־זיידע. די קאַפּלאַנ'ס זענען נאַטירליך אויך געווען פערטראָטען אויף דער חתונה, נאָר זיי האָבען זיך, פערשטעהט זיך, געהאַלטען אין אַ זייט, נישט געוואָרפען אין די אויגען, מחמת זיי האָבען געפיהלט ווער זיי זענען און ווער יענע זענען. און זיי האָבען זיך פערשטאַנען אין וואָס פאַרא הויז זיי זענען געהט דאָ אַריין. עפּעס אַ קליינקייט — די סוויטערזאָנס!

פונקט אין 6 חדשים אַרום איז נעמי געלעגען געוואָרען מיט אַ יונגעלע — אַ קליינעם סויטערזאָנטשיקעל.

אמת, דאָס איז געווען אַ קאַפּיטשקע צו־פריה. נו, מילא, ס'מאַכט זיך; ס'פּאַסירט. די אַלטע סוויטערזאָן ווען זי איז געקומען אויפ'ן ברית, האָט זי מיט אַ פערקרימט פּיסקעלע אַ פרעג געטון די שניר (דעם אמת געזאָגט, האָט זי ליב געהאַט אַמאָל אַ שטאָך טון יענער):

— דאַכט זיך, צו־פריה, טאָכטער מיינע? צי איך האָב אַ טעות?

נעמי איז מיטאַמאָל רויט געוואָרען און זי האָט אַרויסגעשעפּטשעט שטיל, קוים וואָס מען האָט געהערט:

— איך ווייס נישט...

דערויף האָט איהר די אַלטע סוויטער'אָן שטרענג און קאַלט בעמערקט:

— די סוויטערזאָנס טוען קיינמאָל נישט קיין נישט־אנשטענדיגע זאַך. מיר. דאַרפסטו וויסען, פיהרען אונזער יחוס פון...

און זי האָט גענומען רעדען וועגען דעם, וואָס נעמי האָט שוין אַזוי פיל מאָל געהערט, און איטליכעס מאָל אויסגעהערט, פערשטעהט זיך, מיט גרויס עהרפורכט און מיט פאַסיגען דרך־ארץ, ווייל זי האָט דאָך געוואוסט ווער זי איז און ווער זיי זענען און אין וואָס פאַרא הויז זי איז דאָ אַריינגעקומען...

דעם קינד האָט מען אַ נאָמען געגעבען „לייבעלע" — נאָכ'ן עלטער - זיידע פון די סוויטערזאָנס. און כאָטש זי האָט געטרוימט אַ נאָמען צו געבען דעם קינד „דוד" — נאָך איהר געליבטען ברודער, — האָט זי פונדעסטוועגען נישט געוואַגט צו פראָטעסטירען, ווייל „לייבעלע" איז דאָך אַ נאָמען פון די סוויטערזאָנ'ס משפחה!

און צודריקענדיג שטאַרק צום האַרצען לייבעלע'ן, האָט די יונגע מוטער זעהר שטיל געמורמעלט: „דוד"... נאָר פערשטעהט זיך, אַזוי שטיל אַז קיינער זאָל חלילה נישט הערען.

דעם קליינעם לייבעלע האָט הען אָנגעטון אין די פראַכטפולע זאַכען, וואָס נעמי'ס מוטער האָט איהם געשענקט (דעם אמת געזאָגט, האָבען די כוויטערזאָנס נישט אַזוי ליב געהאַט צו לאָזען זיך קאָסטען געלד!) און ער האָט געצויגען דאָס מיילכעל און געקוויטשעט אויף קולי־קולות, פאָדערענדיג דרייסט זיינע רעכט אין לעבען, אַזוי ווי ער וואָלט שוין געפיהלט, אַז ער שטאַמט פון די סוויטערזאָנס.

* * *

צום סוף יאָהר האָט פּאַסירט אַ קליינע אומאַנגענעמליכקייט.

פיניע, שפּילענדיג צופעליג אין קאָרטען, האָט צופעליג פערשפּילט· אָבער אַזוי פערשפּילט, אַז מען האָט געמוזט אַוועקגעבען די פּאָר טויזענדער, וואָס נעמי'ס מוטער האָט געהאַט אויפגעלעגט אויף דער מאָכטער'ס נאָמען.

נעמי איז, פערשטעהט זיך, געווען זעהר צופריידען אַרויסצוהעלפען דעם מאַן, דערהויפּט ווען די סוויטערזאָנס האָבען אין קאָרטען קיינמאָל נישט פערשפּילט און דאָס איז געווען, יוי פיניע איהר געזאָגט, בלויז אַ צופאַל.... יאָ, [...] אין קאָרטען האָבען די סוויטערזאָנס דיוקא [...] געהאַט, דאָס איז אמת, — אָבער באַלעבאָ[...] מיט אַ מאָס...

ס'איז נישט אַוועק נאָך אַ האַלב יאָהר, [...] האָט פּאַסירט נאָך איין אומאַנגענעמליכקייט.

עפּעס אַ מויד האָט זיך גאַנץ פרעך אַריי[...] סען אין הויז צו זיי. דאָס איז געווען אַ מ[...] א־ע מיידען, מיט שוואַרצע אויגעלעך און מיט [...] ליפּעלעך. נישקשה פון אַ מיידעל.

נאָר, שטעהענדיג פאַר נעמי'ן, האָט [...] שוויגען עפּעס אַזוינס, וואָס זי, נעמי, האָט ערשט גאָרנישט פערשטאַנען, וועגן וואָס עס [...] דעלט זיך דאָ. זי האָט בעשולדיגט איהר [...] אין... דער רוח ווייסט וואָס, און דערצו האָט נאָך בענוצט אַזעלכע ווערטער, אַז נעמי איז [...] בלאַס געוואָרען און האָט אויך גענומען שרייען [...]

— איהר זאָלט נישט וואַגען אַזוי צו רעדען [...] איהם! פערגעסט נישט, אַז ער איז אַ כוויטער[...]

אין יענעם מאָמענט איז אָנגעקומען [...] אַליין. ער איז אויך שטאַרק בלאַס געוואָרען [...] ער האָט דערזעהן די מויד מיט די שוואַרצע [...]

— געה אַרויס פון דאַנען, נעמי, — [...] אַ זאָג געטון צום ווייב. — דו דאַרפסט [...] ערגערן. דאָס איז געווען פּשוט אַ צופאַל...

נעמי איז אַרויס פון צימער.

זי איז אַריינגעגאַנגען צו לייבעלע'ן, [...] איהם אַרויסגענומען פון בעטעל, און וויגענדי[...] אויף די הענד, האָט זי זיך בעגאָסען מיט [...] זי האָט איצט צום ערשטען מאָל דערפ[...] בעדויערונג, וואָס... וואָס זי האָט געבראַכ[...] דער וועלט נאָך אַ סויטערזאָן...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך, 2 ספטעמבער
ט"ו אלול תרצו

זון-אויפגאנג 6.15
זון-אונטערגאנג 5.23

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.

אויספלוג קיין
יוגאסלאוויען און אונגארן

אויסלענדישע הנחה-און קוראציע-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
נעמט אן דאס איבערשיקען
פעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

פארשלאג פון ציוניסט. בלאק צו דעם אלגעמיינעם בלאק

וועגן טיילען זיך מיט די וואהל-קרייזען

דער ציוניסטישער יוואהל-בלאק האט זיך געווענדעט צו דעם אלגעמיינעם ידישען וואהל-בלאק מיט א פארשלאג פונאנדערטיילען צווישען זיך די וואהל-קרייזען, ס'האנדעלט זיך וועגען דעם, אז אויב ביידע בלאקען וועלען ארויסשטעלען ליסטעס אין אזעלכע וואהל-קרייזען וועלען די יודישע שטימען צושפליטערט ווערען און ס'קען קומען צו א היזק פון יודישע מאנדאטען. דער פארשלאג געהט אין דער ריכטונג, אז אין די קרייזען, וואו ס'וועלען שטעלען ליסטעס דער ציוניסטישער בלאק, דארף נישט שטעלען דער אלגעמיינער יודישער בלאק און פערקערט. וועגן אופן ווי אזוי פונאנדערצוטיילען צווישען די בלאקען די וואהל-קרייזען, האט דער ציוניסטישער בלאק פארגעלעגט אפצוהאלטען א קאנפערענץ.

פרעזעס מינצבערג וועט נישט קאנדידירען

אין צוזאמענהאנג מיט די כל-ערליי וואהל-קאמבינאציעס און ביים צונויפשטעלען די קאנדידאטען-ליסטעס דורך דעם אלגעמיינעם יודישען בלאק, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז פרעזעס מינצבערג האט זיך קאטעגאריש אפגעזאגט ארויסצושטעלען זיין קאנדידאטור צו די שטאט-ראט וואהלען.

פרעזעס מינצבערג, וועלכען מיר האבען אנגעפרעגט וועגען דעם ענין האט בעשטעטיגט די דאזיגע ידיעה.

די סיבה פון פרעזעס מינצבערג'ס בעשלוס זענען פערשידענע חלוקי דעות אין דער „אגודה", הגם די „אגודה" האט בעשלאסען ארויסצושטעלען די קאנדידאטור פון פרעזעס מינצבערג, האט די אפאזיציע אין דער אגודה געמאכט אויף אזא אופן, אז פרעזעס מינצבערג האט געהאלטען פאר אונמעגליך ארויסצושטעלען זיין קאנדידאטור.

דער אלגעמיינער יוד. בלאק אונטער א פראגע-צייכען

נאכדעם ווי די אונטערהאנדלונגען צווישען ציוניסטישען בלאק און דעם אלגעמיינעם יודישען בלאק זענען ענדגילטיג א'בערגעריסען געווארען, האט זיך געקאנט אויסדוכטען, אז דער אלגעמיינער יודישער בלאק (אגודה, אונפארטייאישע, פאלקיסטען, רעוויזיאניסטען, פועלי-אגודת ישראל און ווירטשאפטליכער בלאק) איז שוין אינגאנצען פערטיג.

דערווייל זענען אריינגעטרעטען פערשידענע קאמפליקאציעס. הויפטזעכליך צוליב דער „אגודה" אין דער קאנדידאטור פון דעם מינצבערג. אין דער „אגודה" גופא קומען פאר שטארקע רייבונגען צוליב דעם דאזיגען ענין, נאכמעהר דערפאר, וואס פרעזעס מינצבערג לאזט זיך בשום אופן נישט בעוועגען ארויסצושטעלען זיין קאנדידאטור.

פון דער אנדערער זייט האבען די פארשטעהער פון געזעלשאפטליך - ווירטשאפטליכען בלאק (ה' לעווענשטיין און אדוו. טענקעס) ערקלערט אויף דער עהרענעכטינגער זיצונג פון בלאק, אז אויב פרעזעס מינצבערג וועט נישט קאנדידאטירען, וועלען זיי אינגאנצען ארויסטרעטען פון בלאק. אזוי אז ס'האט געהאלטען אז דער גאנצער בלאק זאל זיך צופאלען. די זיצונג איז אבער אפגעלייגט געווארען אויף נעכטען, זי איז אבער אינגאנצען נישט צושטאנד געקומען, ווייל די „אגודה" איז נאך נישט געווען פערטיג און פרעזעס מינצבערג איז צו דער זיצונג אינגאנצען נישט געקומען. דערווייל איז שוין מארגען דער לעצטער טערמין אויף אריינצוטראגען די קאנדידאטען - ליסטעס, מיט וואס דאס אלץ וועט זיך ענדיגען איז נאך נישט בעקאנט.

פוילישע טעקסטיל-אינדוסטריע געגען דער פריווילעגירונג פון דער וואל-אינדוסטריע

(אג) אין די לאדזער אימפארט-קרייזען ווערט לעצטענס ארומגערעדט דאס פראבלעם פון דער זעהר נישט גערעכטע און נישט בעגרינדעטע האנדלונג ביים איינטיילען די איינפיהר-ערלויבענישען אויף'ן אימפארט פון רויה-שטאפען.

דער ביז איצטיגער סיסטעם פון איינטיילען די אריינפיהר-ערלויבענישען איז נישט געשטיצט אויף קיין שום עקאנאמישען קריטעריום, און בעשטעהט נאר אין דער מעכאנישער ערלעדיגונג די ביטעס פון די אימפארטערען. עס ווערען דערביי בעגאנגען א רייה פעהלער, וואס רופען זיך שפעטער שלעכט אפ אויף דער טעקסטיל-אינדוסטריע. די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע איז הויפטזעכליך א באנוועל-אינדוסטריע. ווייל 75 פראצענט פון דער לאדזער אינדוסטריע איז א באנוועל-אינדוסטריע און נאר 25 פראצ. איז א וואל- און העלב-וואל-אינדוסטריע. עס וואלט דעריבער גערעכט געווען, ווען די באנוועל-אינדוסטריע זאל בעקומען 75 פראצענט פון די אריינפיהר-ערלויבענישען אויף רויה-שטאפען, און די וואל-אינדוסטריע — נאר 25 פראצענט.

אין דער פראקטיק איז אבער פונקט פערקעהרט, די וואל-אינדוסטריע ווערט פריווילעגירט, דאס זעהט זיך בעזונדערס ארויס ביים אנבאט פון ביינוועלנע און וואלענע שמאטעס, פון ערשטען ארטיקעל פיהלט זיך א שטארקער מאנגעל און דאגעגען פון צווייטען איז פערהאן א'איבערפלוס.

אין שייכות מיט דער דאזיגער לאגע לעגען די לאדזער אימפארט ספערען פאר א ראדיקאלע רעפארם פון דער ביזאיצטיגען סיסטעם פון דער פערטיילונג פון די אריינפיהר ערלויבענישען. די רעפארם זאל געהען אין צוויי ריכטונגען: 1) די ערלויבענישען דארפען ערטיילט ווערען 75 פראצענט דער באנוועל-אינדוסטריע און 25 פראצענט דער וואל-אינדוסטריע.

2) די אריינפיהר ערלויבענישען דארפען ערטיילט ווערען נישט לויט דער געוויכט פון דעם רויה-שטאף, נאר לויט זיין ווערט אין זלאטעס.

אין די נאהנסטע טעג זאל דער דאזיגער פראיעקט פארגעשטעלט ווערען דעם האנדעלס-מיניסטעריום.

די שטרייק-בעוועגונג אין לאדז

שטרייק אין די סוועטער-ווארשטאטען

(א) די ארבייטער פון די מעכאנישע סוועטער, פולאווער, א. א. וואל, וולאטשקע-אויסארבייטונגס פאבריקען האבען איצט אונטערגענומען אן'אקציע וועגען א קאלעקטיוון אפמאך און וועגן רעגולירען א רייה שטרייט-ענינים.

אזוי ווי די פאר-אונטערהאנדלונגען זענען נישט צושטאנד-געקומען, האבען די ארבייטער, וואס זענען ארגאניזירט אין די פראפעסיאנעלע פעראיינען אונטערגענומען א שטרייק-אקציע.

איצט האט שוין דער שטרייק ארומגענומען 1,200 ארבייטער און ארבייטערינס.

מחמת דעם אנקום פון סעזאן און דעם גרויסען סכום בעשטעלונגען, שטרעבען די פאבריקאנטען דעם סכסוך, וואס שנעלער צו ליקווידירען, און עס איז פערהאן א האפענונג. אז נאך די לויפענדע וואך וועט קומען צו א'אויסגלייך.

שטרייק אין אן'עלעקטרא-טעכנישען אנשטאלט

(א) צוליבן נישט האנארירען דעם קאלעקטיווען אפמאך איז אויסגעבראכען א שטרייק אין דעם עלעקטראטעכנישען אנשטאלט פון מאריצי ראק (ציגעל-גאס 19).

די שטרייקענדע האבען זיך געווענדעט מיט א בריף צום ארבייטס-אינספעקטאר.

ביי לעברעכט מילער

דויערט נאך דער אקופאציע-שטרייק פון די 500 ארבייטער.

דער ארבייטס-אינספעקטאר האט געפיהרט אונטערהאנדלונגען בעזונדער מיט ביידע צדדים. די פאבריקס-דירעקציע וויל זיך אבער נישט זעצען צום טיש, כל זמן די ארבייטער וועלען נישט פערלאזען די מויערען פון דער פאבריק.

דער ארבייטס-אינספעקטאר האט בדעה צו ליקווידירען דעם שטרייק פאר יעדען פרייז.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אוועגד

Dr. REICHER
אלודביארווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונד
זונטאג און חגאות פון 9—12.

פארקהעלענאוו
טעל. 209-32
געזעלשאפט: „הזמיר"
שבת, דעם 5-טען סעפטעמבער, 8.30 אוונט
א גרויסער קאנצערט
קאנטאטא פון י. זאקס
מול הישימון
טעקסט פון א. שלונסקי. ס'בעטייליגען זיך: דער כאר און ארקעסטער פון „הזמיר".
לאדזער פילהארמאניע-ארקעסטער. סאליסטען:
מ. קוסעוויצקי,
ה. פפעפער ⊙ מ. קאליסקי.
אויסערדעם סאלא-נומערן פון מ. קוסעוויצקי און ה. פפעפער
ווי אויך די בעריהמטע יודישע ראפסאדיע פון זאלאטאריאוו.
∴ געווידמעט דעם בעריהמטען קאמפאזיטאר גלאזונאוו ∴
ביים קלאוויר: פרוי פיעטרושקא. דיר. פראפ. י. זאקס.
צוליב'ן שלעכטען וועטער איז דער קאנצערט אפגעלייגט געווארען
אויף שבת, דעם 5 סעפטעמבער.
איינגאנג אין גארטען פון 3 א זייגער. איינטריטס-בילעטען צו 1.09 ווי אויך צו 1.70 פאר ספעציעלע זיץ-פלעצער פערקויפט די קאסע פון העלענאוו.

היינט די רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1918

היינט דארפען זיך שטעלען צו רעגיסטראציע אויף פיעטריקאווער 165 פון 1-טען קאמיסאריאט די אותיות:

H, Ch, I, J, K, L, Ł

און פון 7 קאמיסאריאט אויף די אותיות

I, J, K, L, Ł, M, N, O, P

מארגען, דאנערשטאג ערשטער קאמיסאריאט אויף די אותיות:

M, N, O, P, R, S

און פון 7 קאמיסאריאט אויף די אותיות

R, S, Sz, T, U.

צוגאב-פאבאר

(א) די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר ש. ק.או לאדז שטאט „איינס" וועט אמטירען דעם 15-טען סעפטעמבער ד. י. אין לאקאל פיעטריקאווער 165.

צום צוגאב-פאבאר דארפען זיך צושטעלען אלע מאנספילען, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1915 און עלטערע, וועלכע האבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 8, 9 און 11. קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע רוף-צעטלען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ל. שטעקער (לימאנאווסקיעגא 37), ש. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), ט. סטאניעלעוויטש (פאמארסקא 91), א. פארקאווסקי זאווארזקא 45), ב. גלובאווסקי (נארוטאוויטשא 6), ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוולאווסקי (פעטריקאווער 307).

די לעהר-ביכער וועלען נישט מיטאמאל געענדערט ווערען

(א) אין שייכות מיט דער ארטאגראפיע-רעפארם, האט דאס שול-קוראטאריום בעאויפטראגט צו ענדערן אין די שולען די לעהר-ביכער מהדרגה, פארריכטענדיג אבער, בעת די לימודים די ארטאגראפיע.

עקסטערן-עקזאמענס פאר 6-קלאסיסטען

(א) אין הסכם מיט'ן רעארגאניזירען דאס שולוועזען, זענען היי-יאהר ליקווידירט געווארען די 6-טע קלאסען פון דעם אלטען טיפ מיטעלשולן.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז נישט דעצידירט געבליבען די פראגע פון שילער און שילערינס פון 6 קלאס, וועלכע האבען פאריגען יאהר נישט געקראגען קיין פראמאציע אין דעם העכערען קלאס.

איצט האט דאס קוראטאריום אויפגעקלערט דורך א ספעציעלען צירקולאר, אז די דאזיגע שילער קאנען זיך סוף שול-יאהר 1936/37, אלע עקסטערנע עקזאמינירען, אויב זיי וועלען זיך אין דער צייט צולערנען אין דערהיים.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
האט זיך איבערצויגען אויף
Piotrkowska 56. tel. 129-77.

שטורמישע זיצונג פון דער קהלה־פערוואַלטונג

בײַם וועהלען א קאָמיסיע אדורכצופיהרען די וואַהלען צו דער נײַער קהלה

ציוניסטישע פראַקציע פראָטעסטירט געגען די אַרורכגעפיהרטע וואַהלען

נעכטען איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער קהלה־פערוואַלטונג, אין הסכּם מיט דער פאָראָרד־נונג פון דער סטאַראָסטווע צו וועהלען א קאָמיסיע, וועלכע דאַרף האָבען די אויפזיכט און דאַרף אַדורכ־פיהרען די וואַהלען צום לאָדזער קהלה־ראַט.

די זיצונג עפענט פּרעזעס מינצבערג, וועלכער לייענט אַדורך די ענטשפּרעכענדע פּונקטען פון קהלות־געזעץ וועגען אַדורכפיהרען די וואַהלען פון דער קאָמיסיע, אין אײנעם פון די דאָזיגע פּונקטען ווערט געזאָגט, אַז אין דער קאָמיסיע מוזען בעריק־זיכטיגט ווערען די גרעסטערע רעליגיעזע ריכטונגען פון דער יודישער בעפעלקערונג, די קאָמיסיע דאַרף בעשטעהען פון 16 מיטגלידער און 3 פערטרעטער 5 פון די 16 מיטגלידער דאַרפען געוועהלט ווע־רען פון צווישען די מיטגלידער פון דער קהלה־פערוואַלטונג און 11 א חוץ דער פערוואַלטונג, אין צוזאַמענהאַנג דערמיט לעגט פאָר דער פּרעזעס, אַז פון די 5 מיטגלידער פון צווישען דער פערוואַל־טונג זאָלען זײַן 3 פון דער „אגודה“ 1 רעליגיעז־אומפּאַרטייאישער און 1 ציוניסט.

פון די 11 מיטגלידער מחוץ דער פערוואַל־טונג זאָלען זײַן 5 פון דער אַגודה, 1 ציוניסט, 1 אומפּאַרטייאישער, 1 מזרחי, 1 פאָלקיסט, 1 פּועלי־אגודת ישראל און 1 פון ווירטשאַפטליכען בלאָק.

פון די 5 פערטרעטער זאָלען זײַן 2 פון דער אגודה, 1 רעוויזיאָניסט, 1 ווירטשאַפטליכען בלאָק און 1 פערטרעטער פון דער אלטשטאַטישער שוהל.

דאָזאָר רומקאָווסקי פּרוּפט זיך אויף א נאָטיץ פון „נײַעם פאָלקסבלאַט“ אין וועלכער ס׳ווערט געזאָגט, אַז די מעהרהייט פון דער פער־וואַלטונג האָט שוין פאָראויס בעשטימט די מענשען וועלכע זאָלען געוועהלט ווערען אין דער קאָמיסיע אָהן דער פערשטענדיגונג מיט די איבריגע ריכטונ־גען. דאָזאָר רומקאָווסקי מיינט, אַז די פּאַרטייען אוי ריכטונגען אויסער לאָדזער באָדען דאַרפען דע־לעגירען זייערע פאָרשטעהער אין דער קאָמיסיע און אַלע פּאַרטייען דאַרפען דאָרט זײַן פערטרעטען ער לעגט פאָר, אַז צו דער קאָמיסיע זאָלען אויך געהערען פאָרשטעהער פון „התאחדות“, רעכטע „פּועלי־ציון“ א. א. וו. צוליב דעם וואָס בנוגע דער פערהעלטניש פון די פּאַרטייען איז נישט געקומע־צו קיין איינשטימיקייט האָט דער פּאָרזיצער ער־קלעהרט א הפסקה פון 10 מינוט, כּדי זיך צו צו־גרייטען צו געהיימע וואַהלען.

נאָך דער הפסקה האָט דאָזאָר רומקאָווסקי אין נאָמען פון דער ציוניסטישער פראַקציע בײַ דער קהלה אָפּגעגעבען פאָלגענדע ערקלעהרונג.

אין נאָמען פון דער ציוניסטישער פראַקציע בײַ דער יודישער קהלה אין לאָדז. אין נאָמען אויך פון די נאַציאָנאַל־דענקענדע טײלען פון יודי־שען קיבוץ אין לאָדז ערקלער איך, אַז די לעצטע וואַהלען צו דער קהלה אין לאָדז זענען פאָרגעקו־מען אויף אַן אופן וואָס האָט אַרויסגערופען שווערע בעוואָרענישען און שאַרפע פּראָטעסטען.

מיר האָבען מורא, אַז דאָס זעלבע זאָל זיך נישט איבערחזר׳ן אויך בײַ די יעצטיגע וואַהלען און פערלאַנגען דעריבער קאַטעגאָריש, אַז אַלע יודישע פּאַרטייען אויף דער יודישער גאַס זאָלען זײַן ווי געהעריג פערטרעטען אין דער וואַהל־קאָמיסיע.

ספּעציעל פּראָטעסטיר איך ווי אַמענערגיש־סטען געגען דעם, וואָס איין איינציגע גרופּירונג — זײַענדיג יעצט צופעליג בײַ דער מאַכט — פער־כאַפּט פאַר זיך די מעהרהייט אין דער וואַהל־קאָ־מיסיע און שאַפט זיך אַזוי אַרום די מעגליכקייט דורכצופיהרען אויך די יעצטיגע וואַהלען אָהן א געהעריגער קאָנטראָל אויף דעם זעלבען אופן ווי די פריהערדיגע וואַהלען.

איך ערקלער פײַערליך, אַז גאַרנישט יועט אונז אָפּהאַלטען פון דורכקעמפען דעם פּרינציפּ. פון ריינע וואַהלען, ווי עס איז די עלעמענטאַרע פליכט פון יעדען אַנשטענדיגען יוד.

איך בעט מיינע דאָזיגע ערקלערונג אַרײַנ־טראָגען אינ׳ם פּראָטאָקאָל.

דאַן איז מען צוגעטרעטען צו די וואַהלען. ס׳זענען אַנגעוויזענע געוועהן 7 מיטגלידער פון דער קהלה־פערוואַלטונג צוזאַמען מיט דעם אמטירענדען רב, ס׳האָבען געפעהלט די דאָזאָרעס שטאַהל און גלאַטמאַן. דער רב האָט ערקלעהרט אַז ער נעהמט נישט קיין אנטייל אין די וואַהלען.

בײַם נאָמען אוז האָט דערלאַנגט א וואַהל־צעטעל, דער פאָרזיצער האָט ערקלעהרט, אַז ס׳זענען אָפּ־געגעבען געוואָרען 6 צעטלען, 5 גלײַכע מיט די־זעלבע נעמען און 1 מיט אַנדערע נעמען, און אַזוי אַרום האָט דער פאָרזיצער קאָנסטאַטירט, אַז ס׳זע־נען געוואָרען געוועהלט גלײַכעס מיטגלידער אין דער קאָמיסיע: פון צווישען די מיטגלידער אין דער פערוואַלטונג: פּרעזעס מינצבערג (אגודה), שוויאַטלאָווסקי (אגודה), רומקאָווסקי (ציוניסט), פּליוואַצקי (אגודה), ראָזענבלום (אַלעקסאַנדערער).

א חוץ די מיטגלידער פון דער פערוואַלטונג: ליבערמאַן (אגודה), וואַידיסלאַווסקי (אַלעקסאַנדע־רער). זילבערשטיין (מזרחי), פרידענזאָן (אגודה), אדוו. מענקעס (ווירטשאַפטליכער בלאָק), מאַג. באַל־באַרישסקי (פאָלקיסט), האָפמאַן (ציוניסט), בלו־שטיין (אגודה). צעדערבוים (פּועלי אגודת ישראל), שוואַרץ (אגודה). יואַלמאַן (אגודה).

פערטרעטער: אײַזען, עלפער (רעוויזיאָניסט), טײַטעלבוים (אגודה). יאַקוב הערץ (ווירטשאַפט־ליכער בלאָק), רעכטמאַן (אגודה), וויאַגזאָווסקי (פאַר שטעהער פון דער אַלטשטעטישער שוהל), דערמיט האָט דער פאָרזיצער ערקלעהרט די וואַהלען פאַר אַדורכגעפיהרט און געשלאָסען די זיצונג.

דאָזאָר רומקאָווסקי ערקלעהרט, אַז ער האָט בעמערקט ווי אײנער פון די דאָזאָרעס האָט אָפּ־געגעבען 2 ליסטעס דעריבער קוועסטיאָנירט ער די וואַהלען. ס׳שטעלט זיך טאַקע אַרויס, אַז אַזוי איז געוועזען בײדע ליסטעס וואָס דער דאָזיגער דאָזאָר האָט אָפּגעגעבען זענען אבער געוועזען גענוי מיט די זעלבע נעמען, דער פאָרזיצער ערקלעהרט דעריבער די אַדורכגעפיהרטע וואַהלען פאַר נישט גילטיג און עפענט באַלד צוריק נאָכאַמאָל די זיצונג און פיהרט אַדורך נײַע וואַהלען, דאָזאָר רומקאָווסקי האָט נישט אנטײלגענומען אין די צווייטע וואַה־לען, בעת וועלכע ס׳זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 5 צעטלען און האָבען געגעבען דעמזעלבען רעזול־טאַט ווי די ערשטע.

דאָזאָר רומקאָווסקי פּראָטעסטירט ווי אַמענער־גישסטע געגען די אַדורכגעפיהרטע וואַהלען, וועל־כע זענען נישט געזעצליך, ווײַל דער פאָרזיצער האָט נישט געהאַט דאָס רעכט נאָכ׳ן שליסען די זיצונג נאָכאַמאָל צו עפענען, כּדי נאָכאַמאָל צוזו־צורופען א זיצונג מוזען די דאָזאָרעס בעקומען אײַנלאַדונגען און „אײַנגעשריבענע“ בריף 3 טאָג פאַר דער זיצונג.

דאָזאָר רומקאָווסקי האָט דאַן פערלאָזט די זיצונג.

דאַן איז יעדער דאָזאָר אַנגערופען געוואָרען • זיצונג.

גוט מאָרגען!

נישט געוואָרען פון שידוך!

דער פעראײַניגטער יודישער וואַ... בלאָק, איז נישט צושטאַנד געקומען. ס׳... נען אָפּגעהאַלטען געוואָרען אײניגע... סות, די צדדים זענען געזעסען בײַם... און צום סוף איז מען זיך פונאַנדער... גאַנגען מיט גאָרנישט.

(פון דער פּראַנק)

אַזוי איז שוין בײַ שידוכים, דער שדכן הא... געטון דאָס זײַניגע: ער האָט צוזאַמענגעפיהר... די מחותּנים, חתן־כּלה האָבען זיך געפע... האָט מען גענומען רעדען וועגען תּכלית־זאַכ... וואָס גיט דער חתן און וואָס גיט די כּלה, הא... מען זיך גענומען האַנדלען וועגען נדן, וועג... קעסט, דאָס, יענץ וכדומה. דער שדכן האָט... האַקט מיט דער צונג, צוגעזאָגט גאָלדענע בע... אויסגערעכענט די מעלות פון דער כּלה, הא... אײַנגערעדט, אַז בײַ דער איצטיגער צײַט, ... דאָס א „זיווג מן השמים“, הגם די מחותּנים ... לע זיך, אָבער דאָס איז בלאָטע.

נאָך דער „שויאונג“, זענען זיך ווידער ... זאַמענגעקומען די מחותּנים, מ׳האָט גערעד... זיסע רייד, מ׳האָט זיך געמאַכט נעגענזיי... קאָמפּלימענטלעך, יעדער האָט אויסגערעכ... זײַן גריסען יחוס, זײַן „רוב עשרו“, האָט ... גערעדט און גערעדט און ווידער גערעדט, ... האָט שוין געהאַלטען בײַם אָפּשמועסען דעם ... פון די תּנאים, דער שדכן האָט זיך שוין געגר... צו זײַן שדכנות־געלד.

נאָר היות ווי דאָס מין שידוכים איז א... ווי א טשאַלענט: אַמאָל גראָט עס און אַמ... ווערט עס פערברענט, האָט זיך אויך פון ... שידוך אויסגעלאָזט א בוידעם. וועלכער צד ... האָט די לעצטע מינוט געטענה׳ט חרטה, ... לע״ע שווער פעסטצושטעלען. מחמת אי ... התנ׳ים צד, אי די כּלה׳ס צד טענה׳ט, אַז ער ... געווען מוכן ומזומן אַנצונעמען די בעדינגו... פון צווייטען צד.

יאָ, אַזוי איז עס שוין בײַ שידוכים, ווײַל ... — ווײַל זי נישט, ווײַל זי טענה׳ט ער חרטה ... זאָגט: „ניע פּאַיאַדען“.

א ביטער פּאַך דאָס שדכנות!...

אָב—נער

לאָדזער וואָיעוואָדע ה׳ האוקע... נאָוואַק פיהרט אַדורך אינספּעקציעס

אין דער ביוראָ פון ארבייטס־פאָ... אוז אין קאַנאַליזאַציע־אָפּטיילונ...

נעכטען פריה האָט דער וואָיעוואָדע ה׳ האוק... וואַק אַדורכגעפיהרט אַן אינספּעקציע אין דער ביורא... ארבייטס־פאָנד, וואו ער האָט קאָנטראָלירט צי די ... טען קומען פּינקטליך צו דער ארבייט און ווי אַזו... בעאַמטע ערלעדיגען די אינטערעסאַנטען.

אין דער ביוראָ פון ארבייטס־פאָנד איז דער... יעוואָדע אַוועק אין דער דירעקציע פון דער וואַס... [illegible]

בשטראָפֿטע ארבייטס־געב...

(א) דער שטראָף - רעפעראַט בײַם ארבייטס־אי... פעקטאָריאַט האָט נעכטען פערמשפּט די פירמע ... ראַלסקי אויף צו. בעצאָהלען 500 זלאָטעס שטראָף ... רעפּעקטען אין די שוץ־ און היגיענע - אײַנריכטונ... אין דער פאַבריק.

חוץ איהם זענען נאָך 6 אונטערנעהמונגען ... משפט געוואָרען צו בעצאָהלען פון 10 ביז 60 זלאָ... פאַר פערשידענע איבערשרײַטונגען.

דער אימפּעט פון דער ווירטשאַפט־ליכער ענטוויקלונג אין א״י

ווערט נישט קוקענדיק אויף די אונרוהען נישט אָפּגעשוואַכט

(אג) נישט קוקענדיג אויף דער שטורמישער צײַט אין ארץ ישראל און די ערנסטע פּאָליטישע קאָמפּליקאַציעס, פערלירט נישט די ווירטשאַפט־ליכע ענטוויקלונג פון לאַנד פון זײַן אימפּעט און נעמליך אין דער לעצטער צײַט האָט די אַנגלאָ־פּאַלעסטינאַ־באַנק בעשטימט א גרעסערע סומע אויף קרעדיט פאַר די קליינע אינדוסטריעלע אונ־טערנעהמונגען, מיט א בעזונדערער בעריקזיכטי־גונג פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע די קרעדיט־סומען. וואָס די באַנק האָט בעשטימט פאַר יעדע קליינע אונטערנעהמונג בעזונדער בעטרעפט אי־בער 200 פונט אויף א צײַט פון דרײַ יאָהר.

די קליינע אונטערנעהמונגען, וואָס ווערען פערשטאַרקט ווערען מיט אומזיסט־קאַפּיטאַל, וועלען קענען פערגרעסערן, ווי עס זעהען פאָר, די ארץ־ישראל ספּערען, זייער פּראָדוקציע.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער · שוועכע. ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען

262-08 ... [illegible]

[illegible]

זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרײַזען

אויספלוגען אויפ׳ן יריד
קיין וויען
6—12 סעפּטעמבער 130 זל.

אויספלוגען אויפ׳ן יריד
קיין פּראַג
7—14 סעפּטעמבער 120 זל.

קיין וואַרשאַ
אויף די באַלאָנען־פערמעסטונגען גאָרדאָן־בענעט. די רײַזען הין און צוריק צוזאַמען מיט׳ן אײַנטריט אויף די פערמעס טונגען 6.20 זל. אָפּפאָהר דעם 29/8, 6.11 מינוט. פון וואַרשאַ, דעם 30/8, 10.10 מינוט.

אײַנשרײַבונגען נעהמט אָן
„אָרביס“ פּיעטריקאַ. 18,
טעל. 249-40.

ה. אקערמאַן

ער און זײַנע פּריצים

ראָמאַן פון יודישען לעבען

21

א ליפנער לאַנדסמאַן האָט אַרויפגענומען סערקען צו זיך אין שאַפּ אַרײַן און זי האָט זיך דאָרט געלערנט צו ארבייטען אויף א מאַשין.

סערקע איז געזעסען בײַ דער מאַשין א צע־טראָגענע. די הענד איהרע האָבען גענייט, אָבער דער קאָפּ איז איהר נישט געווען בײַ דער ארבייט, און דער טאָג אין שאַפּ פלעגט זיך בײַ איהר שלע־פּען לאַנג, ווי דער גלות. יאָסעל האָט זיך איהר נישט אָפּגעטון פון די אויגען.

א סך מאָל פלעגט זיך סערקע אַנידערשטעלען וואו ס׳געהען דורך א סך מענשען און זי האָט גע־קוקט, אפשר וועט יאָסעל דורכגעהן, אפשר וועט זי איהם דערזעהן.

בראָדוויי האָט געברענט אין טויזענד פײַערען און אין סערקעס האַרץ פלעגט זיך אַנצינדען אַזאַ סטאַרקע בענקשאַפט נאָך יאָסלען.

אַזוי פלעגט זי זיך אַרומדרעהען שעה׳ן לאַנג אויף די רעש׳יגע ראָגען און אַלץ קוקען אפשר וועט זי דערזעהן יאָסלען. און אַהיים צו זיך אין וואוינונג פלעגט זי זיך אומקערן א פּוסט־צעבראָכענע, אַנ׳ענטוישטע און א פערביטערטע.

זי האָט זיך שוין איצטער געפיהלט שטאַרק שולדיג פאַר נתנ׳ען, און זי האָט שוין אַנגעהויבען גלויבען, אַז גאָט צאָהלט איהר איבער דעם, וואָס זי האָט אַזוי גראָב געהאַנדעלט צו איהם.

קאַפּיטעל זיבען

ווען נתן איז אַנטלאָפען, איז ער לאַנגע היבער זיך דעם קצב, איז ער אַנגעקומען צו א וואַקאַלכעל, וואָס איז געלעגען אויפ׳ן ווייטערסטען פון דער קרעטשמע, און ער איז צוגעגאַנגען צו דער קאַסע בעמען א בילעט.

— וואוהין? — האָט איהם דער טשינאָווניק געפרעגט, און פון נתנ׳ס מויל האָט זיך אַרויסגע־ריסען גלאַט אַזוי א נאָמען אין דער וועלט אַרײַן:

— וואָרשע! און אין עטליכע מינוט אַרום איז שוין נתן א דערשראָקענער מיט א קלאַפּענדיג האַרץ געזעסען אין א וואַגאָן אויף דער באַהן — און ער איז געפאָהרען. וואוהין, האָט ער אליין נישט געוואוסט.

די סטאַנציע יאָריגע איז געשטאַנען אויפ׳ן פרײַען פעלד. און דער באַהן פלעגט זיך דאָרט אָפּ־שטעלען איין מינוט צײַט. און אַט אויף יענער סטאַנציע איז נתן אַנגעקומען פאַרנאַכט צו, א דורכגעפרוירענער און אויסגעמוטשעטער, און ער איז אויסגעשטיגען.

א זאַווערוכע איז געווען אין דרויסען, אַז ס׳האָט געטראָגען ווי מיט שדים. אָבער נתן האָט זיך געלאָזט אין וועג אַרײַן. ער האָט נישט געזעהן — האָט ער בײַ זיך געטראַכט — ס׳איז טאַקע גלײַך געווען א היפּשער מהלך איוועק פון דער קרעטשמע. אָבער נתן איז געווען אַזוי איבערגע־שראָקען, אַז ער האָט אַלץ מורא געהאַט דאָרט צו פערבלײַבען, און אַט לאָזט ער זיך אין וועג.

ער געהט אַפּ א ווערסט און צוויי און דרײַ — און וואָס אַמאָל, לײגט זיך אַלץ שווערער די מידקייט אין זײַנע גלידער. דער פראָסט, דער דונ־ער און די מידקייט האָבען איהם איבערגעוועלטיגט און נתן איז אוועקגעפאַלען ווי א סנאָפּ איז מיטען וועג. דער שניי האָט איהם אַנגעהויבען צו פער־ווייען און נתן האָט שוין באַלד נישט געפיהלט נישט די קעלט, נישט דעם דונער און נישט די מידקייט. ווען פלוצים איז אַנגעקומען א פער־נאַכטער שליטען מיט פיר פערד נאַשפּיץ אין וועלכע ס׳איז געפאָהרען די פאַמעשטשיצע אַר־זשעשקיוואַ. און ווען זי האָט איהם דערזעהן ליגען אויפ׳ן וועג האָט זי געהייסען דעם קוטשער אָפּ־שטעלען די פערד. און האָט דעם האַלב־פערפרוי־רענעם אַרײַנגענומען צו זיך אין שליטען.

ווער איז געווען די פּריצה אַרזשעשקאָווא איהר פאָטער. דער פּוילישער פּריץ אַרזשעשקאַ, האָט געהאַט זיבען טעכטער, פון וועלכע האָבען חתונה געהאַט — און נאָר די וועלכע גראַסטעווע נתנ׳ען, איז געבליבען אַנ׳אַלטע מיד, זי האָט אַמאָל געהאַט א געליבטען מיט וועמען זי האָט זיך שוין געקליבען חתונה האָבען מיט איהם געמאַכט אַנ׳אומגליק. אויף יום זענען דאַן געווען צו גאַסט בײַ פּריצים און זיי זענען אַלע געגאַנגען אויף יאַגד און איז איהר געליבטער געשאָסען געוואָרען טויט. זי האָט נאָכדעם קײנמאָל נישט חתונה האָט, און האָט זיך אָפּגעזונדערט פון דער גאַנצער וועלט.

אַזוי ווי זי איז געווען די יונגסטע און געבליבען בײַ יענעם גוט. און זי איז דאָרט קיינמאָל אין ערגעץ נישט אַרויסגעפאָהרען.

זי האָט זיך אַרומגערינגעלט מיט עטליכע סטען, מיט הינט און מיט קעץ — און א חוץ דער קוטשער איהרער האָט זיך אויף דער פּאַמעש... נישט געפינען קיין איין מאַן. די פּריצטע... געווען זעהר רעליגיעז און מיסטיש געשטימט.

ווען די פּריצטע האָט נתנ׳ען געבראַכט זיך אויפ׳ן גוט, האָט מען נתנ׳ען געמוזט אַרײַן־טראָגען פון שליטען, אַזוי פערפרוירען איז ער געווען און ער האָט נישט געוואוסט וואָס... זיך מיט איהם.

(פאָרזעצונג קומט)

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי“
טעל. 112-25. דיר. דוד צעלמייסטער.

נאר א פאר גאסטשפילען פאר׳ן אפפאהרען פון לאדז
אידא קאמינסקא
מיט א נעקליבענעם אנסאמבל.

פרייטאג, דעם 4 סעפטעמבער, 915 אוונט
„נייע מענשען“

היינט — די ערשטע יאהרצייט
פון וויצע פרעזעס הענעך בערגער

היינט פאלט אויס די ערשטע יאהרצייט פון פערשטארבענעם וויצע פרעזעס פון דער לאדזער קהלה-פערוואלטונג הענעך בערגער אין שייכות דער-מיט, וועט היינט געמאכט ווערען א הזכרה אויפ׳ן בית-החיים.

ענדערונג אין דער קאמוניקאציע
מיט די טארפעדא-צוגען

פון דער באהן-דירעקציע טיילט מען מיט, אז פון 3-טען סעפטעמבער ד. י. וועלען א חוץ די שוין קורסי-רענדע מאטאר - צוגען ווארשא — לאדז, אויך אנהויבען קורסירען פאלגענדע צוגען:

דער צוג 302 ב. וועט אפגעהן פון לאדז (אויסער שבת און זונטאג) 7.47 און וועט אנקומען קיין ווארשא 9.18.

דער צוג 303 ב. וועט קורסירען — אויב ס׳וועט מעגליך זיין — מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג, וועט אפגעהן פון ווארשא 3.10 נאכמיטאג, קיין לאדז וועט ער אנקומען 4.46.

דער צוג 305 ב. וועט קורסירען מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג אויב ס׳וועט אפגעשטעלט ווערען דער צוג 303 ב. יעדענפאלס וועט ער קורסירען זונטאג און וועט אפגעהן פון ווארשא 9.05 אוועגד, קיין לאדז וועט ער אנקומען 10,40 אוו.

אין שייכות דערמיט, וועט אין די טעג וואס וועט קורסירען דער צוג 303 ב וועט דער געוועגליכער צוג 303 אפגעהן פון ווארשא מיט 5 מינוט פריהער, ד. ה. 3.05 נאכמיטאג, וועט אנקומען קיין לאדז אהן ענדערונג. אין די טעג וואס וועט קורסירען דער צוג 305 ב. וועט דער געוועגליכער צוג 305 אפגעהן פון ווארשא 8 מינוט פריהער, ד. ה. 9 אוונט און וועט אנקומען קיין לאדז אהן ענדערונג. דער פאסאזשיר-צוג ב. 3415 פון סקאזשיס-קא, וועט אנקומען פון דער האלישער באהן מיט 5 מינוט שפעטער, ד. ה. 8.38 פריה.

נאך נייע אויטא׳ס
פאר די לאדזער פייערלעשער

(א) אין שייכות מיט׳ן איינפיהרען א רייה טעכנישע אינאוואציעס אין דעם לאדזער פייערלעשער וועזען, איז נעבטען ארויסגעפאהרען קיין ווארשא א דעלעגאציע מיט׳ן קאמענדאנט קאוואלטשיק בראש וועגען פינאליזירען דעם איינקויף פון 10—14 גרויסע אויטאס פאר דער לאדזער „סטראזש“.

KINO THEATR
MIRAŻ
[illegible]

היינט און פאלג. טעג!
הערליכער פילם פון דער פוילישער פראדוקציע א. נ.
די העלדען פון סיביר
אין די הויפט-ראלען:
Eugeniusz Bodo
Adam Brodzisz
K. Junosza-Stępowski.

פון יוד. לאקאטארען-פעראיין
(קאמוניקאט)

היינט האלב 9 א זייגער קומט פאר אין לאקאל פון קלייננהענדלער - פעראיין (גראדאווא 10) א זיצונג פון עקזעקוטיוו פון ווירטשאפטליכען צווישען פעראיינס-קאמיטעט צו שיצען די רעכט פון געשעפטס-לאקאלען.

די אנגעשלאסענע פעראיינען. וועלכע האבען נאך נישט איינגעצאהלט די בעשטימטע 10 גילדען צו דעקען די קאסטען פון דער אקציע, דארפען דאס טון אין משך פון 3 טעג.

אין געגענפאל וועלען זיי בעטראכט ווערען אלס סאבאטירער פון דער אקציע.

דעסגלייכען זענען אויך מחויב די אנגעשלאסענע פעראיינען דורכצופיהרען אין משך פון דער וואך די בעשלאסענע פראטעסט - פערזאמלונגען און אנצונעמען געהעריגע רעזאלוציעס.

די פעראיינען, וועלכע האבען שוין דורכגעפיהרט די דערמאנטע פערזאמלונגען דארפען תיכף צושיקען די אנגענומענע רעזאלוציעס.

פון די שטאטישע ביבליאטעקען און מוזעאומס

די בילדונגס - אפטיילונג ביים מאגיסטראט טיילט מיט, אז די שטאטישע ביבליאטעק (אנדזשעיא 14) איז אפען פאר דער בעפעלקערונג טעגליך (אויסער זונטאג און חגאות) פון 10 פריה ביז 9 אוונט. שבת פון 10 פריה ביז 7 אוונט. דער שטאטישער לייען-זאל און לייה-ביבליאטעק פאר דערוואקסענע (יאקיטשינסקא 1) איז אפען פון 2 ביז 9 אוונט. דאס שטאטישע מוזעאום (שענקיעוויטש פארק) איז אפען דינסטאג, דאנערשטאג און שבת פון 3 ביז 6 אוו. זונטאג פון 10 ביז 2 נאכמיטאג.

„חשוב׳ע“ געסט
וואס זענען געקומען אויף ארבייט אין לאדז

(א) א פאליציי-פאטרול האט אויף דער ראקיטשינער גאס ארעסטירט 2 בעקאנטע ווארשאווער גנבים, וולאדיסלאוו סקארופסקי און דוד מיליצקי וועלכע זענען געקומען אויף „ארבייט“ קיין לאדז.

אויף דער אליע קאשטשושקי זענען ווידער פערהאלטען געווארען די אנגעקומענע פון ווארשא: טאדעאוש סאטקעוויטש. סטאניסלאוו גאשטשעקע און קארל סעראנאוויטש. וועלכע זענען אויך ארא-געקומען קיין לאדז מיט די זעלבע פלענער.

„בעגיסונג“ פון מענער...

(א) אויף 11 ליסטאפאד 78 איז אויסגעבראכען אג׳אוואנטורע צווישען זשעגאזש ניעדזשעלסקי און זיין ווייב אניעשקא.

אין רעזולטאט האט דאס ווייב מיט א פלאש זאלץ-זויער בעגאסען דעם מאן און אויך שווער אפגעברענט.

דאס זעלבע האט פאסירט מיט וויקטאריא פיאנטקאווסקא (אויף סאקאליא 5). וועלכע האט מיט זאלץ-זויער בעגאסען איהר מאן יוזעף.

דיביידע שווער-פערוואונדעטע מענער האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די פרויען זענען ארעסטירט און געגען זיי איז פארדערעט אנ׳אויספארשונג.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161
טעל. 245-21
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג, און פון 7 ביז 9 אוונט
זונטאג פון 8—1 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-זאל

שפענטליכע פעסטשטעלונג

ח׳ ה׳ רעדאקטאר!

ערלויבט מיר אפצודרוקען אין אייער חשוב׳ער צייטונג פאלגענדע ערקלערונג, פאר וועלכע איך דאנק אייך פאראויס.

אזוי ווי ס׳האבען זיך בעוויזען אפגעדרוקטע לידער מיט נאמען פון בעקאנטען ליד „בעלז“, וואו ס׳איז אנגעגעבען: „מוזיק פון פאול בורשטיין“, ערקלער איך, אז כ׳האב דערמיט קיין שום שייכות נישט און אז נישט נאר וואס עס איז נעשעהן אהן מיין וויסען, נאר אז די מוזיק געהערט צום בעקאנטען קאמפאזיטאר אלשאנעצקי פון אמעריקא.

מיט דאנק און דרך ארץ
פסח׳קע בורשטיין

Dzień znaczka, który urządziła Organizacja Sjonistyczna w Brzezinach k/Łodzi dnia 31 lipca r. b. na rzecz Keren Kajemetu, dał Zł. 51.42, z czego czysty dochód wynosi Zł. 35.— (trzydzieści pięć).

פארז וועלטי בעשווינדלטי

(א) דאס היגע קרייז-געריכט האט נעכטען פערמשפט די פאביאניצער איינוואוינער גדליה יאנאווסקי און אסתר זיסבלאט — דעם ערשטען אויף 20 חדשים טורמע און די צווייטע — אויף 10 חדשים טורמע און צו בעצאהלען טריזענד זלאטיס — אלס בעשולדיגטע אין פרובען בעשווינדלען דעם לאדזער סוחר יעקב ראזענקאפ (פעטריקאווער 28)

אויפ׳ן יסוד פון דער אמנעסטיע איז יאנאווסקי׳ן די שטראף פערמינערט געווארען אויף 10 חדשים, און דער זיסבלאט איז די אינגאנצען געשענקט געווארען.

א דאקומענטען-פערלשער

(א) פארן פעלשען א מיליטערישען דאקומענט, איז דער 31-יעהריגער יוזעף סעניק פערמשפט געווארען אויף 10 חדשים טורמע.

זעלבסטמארד

(א) אויף לימאנאווסקיגא 47 האט זיך מחמת נישט פעסטגעשטעלטע סיבות, ארייגעשטאכען א מעסער אין בריסט אריין דער 24-יאהריגער ארבייטער יוזעף יאנץ.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האלאנד	360.80
לאנדאן	26.74
ניו-יארק (קאבעל)	531.3/8
פאריז	34.98
פראג	21,96
ציריך	173,25

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	96.50
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	62,00
3 " " II.	6100
4 " דאלארובקע	47.00
7 " סטאביליזאציע	49.00
5 " ווארשאווער	52,25
5 לאדזער	47,50

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקערט
נעמט אן פון 1—2 מיטאג און פון 4—6,30 אוונט

„פאלקס-געזונט“

נומער 6 איז נאר וואס דערשינען מיט פאלגענדען אינהאלט: פייכטע אונגריווונגען — פראפ. ב. בראדערזאן, די פרייע קינדערישע יאהרען זענען די וויכטיגסטע אין דעם מענשענס לעבען — ד״ר מ. וווינבריך; ווי פערהיט מען זיך פון נורענשטיינער — ד״ר א. גאלדמאן; לוידען און פרוידען און געשלעכטליכען לעבען פון דער פרוי — ד״ר נ. פלאטקין; ראק פון מויל-חלל און ווי פערהיט מען דערפון — ד״ר א. עפשטיין; גרינסען און זויער בעדייטונג פארן געזונט — ד״ר א. העמבסקי; די ראלע פון פליגען ביים פערשפרייטען קראנקהייטען — ד״ר ל. מאגיד, דער דענקמאל פון ד״ר צ. שאפאד, נאטיצען, בראניק אנאנסען, אויסגעבער: ווילנער אפטיילונג „טאז“.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

„ראזמאיטאשטשי“ טעאטער האט אנגאזשירט אידא קאמינסקא מיט איהר אנסאמבל

דאס לאדזער פובליקום האט ארויסגעוויזען ווי שטארק עס האט ליב א דראמאטיש. גוט טעאטער. אידא קאמינסקא׳ס גאסטשפילען זענען אדורך מיט׳ן גרעסטען דערפאלג. אלע אויפגעפיהרטע פיעסען האבען צוגעצויגען טויזענדער צושויער, וועלכע האבען ענטוזיאסטיש אויפגענומען אידא קאמינסקא׳ס אויפפיהרונגען.

איצט גיט אידא קאמינסקא מיט איהר אנסאמבל אין „ראזמאיטאשטשי“ טעאטער עטליכע געציילטע פארשטעלונגען.

אין „ראזמאיטאשטשי“ טעאטער וועלען געשפילט ווערען אלע בעריהמטע געווארענע פיעסען פון אידא קאמינסקא׳ס רעפערטואר. אזוי ארום וועט געשפילט ווערען „נייע מענשען“, וואס איז געווארען א געוואינס אין יודישען רעפערטואר, ווייטער „מוטערשאפט“, וואס איז א בייזשפיל פון קאמעראלען שפיל. ווייטער „מאדאם איקס“ וועלכע איז געווארען אין אידא קאמינסקא׳ס אויפפיהרונג א רעוואלאציע.

אויסערדעם וועט אידא קאמינסקא אויפטרעטען אין גארדינ׳ס קלאסישע פיעסען ווי למשל „באשע די יתומה“ און „שחיטה“.

פון פרייטאג אן שפילט „אידא קאמינסקא און טעאטער „ראזמאיטאשטשי“.

„מול הישימון“ פון פראפ. י. זאקס
גרויסער „הזמיר“ - קאנצערט אין העלענאוו

שבת אוונט ערווארט דעם יודישען לאדז אן אנגענעהמע מוזיקאלישע א בעראשונג. דאס איז דער גרויסער קאנצערט פון „הזמיר“ אין העלענאוו. די איבעראשונג איז דאס אויספיהרען די נייע קאמפאזיציע „מול הישימון“ פון „הזמיר“-דיריגענט פראפ. זאקס. דאס איז די בעארבייטע קאנטאטע אויף דער טעמע פון א ווערק פון בעקאנטען העבראישען דיכטער שלאנסקי. דאס ווערק בעהאנדעלט דאס אלטע וויסטע ארץ ישראל. דאן די העראיכע מסורות נפש׳דיגע אויפבוי ארבייט פון די חלוצים און צום סוף די טרויד אין ארץ ישראל. אלס סאליסטען טרעטען אויף דער בעריהמטער קינסטלער מ קוסעוויצקי.

א אינאוואציע אין צירק „ארענא“

דער נייער סיסטעם, וועלכער איז איינגעפיהרט געווארען אין צירק „ארענא“ האט זיך ארויסגעוויזען פאר ערפאלגרייך.

דער צירק „ארענא“ האט די מעגליכקייט צוליב דער גרויסער פרעקווענץ צו פערקלענערן די פרייזען ביז א מינימום. גאלעריע קאסט בלויז 50 גראשען און זיצפלעצער בלויז 75 גראשען. היינט קומען פאר 2 פארשטעלונגען 4.30 נאכמיטאג און 8.30 אוונט.

ראדיא פראגראם
מיטוואך, דעם 2-טען סעפטעמבער

6.03 מוזיק (פליטען), 6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.20 ידיעות, 11 קאנצערט פון פליטען, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 מארשען (פליטען), 12.13 ידיעות, 12.23 קאנצערט, 3.27 ווירטשאפטליכע ידיעות פון לאדז, 3.30 אלגעמיינע ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.45 אודיציע פון פויזען פאר קינדער, 4.15 קאנצערט, 5.20 ס׳מפאנישער קאנצערט, (פליטען), 5.50 שמועס, 6 ליטעראַרישע אודיציע פון לאדז, 6.15 פליטען, 6.25 רעקלאמע-קאנצערט, 6.40 שמועסען, 6.50 אקטועלע שמועסען, 7 קאנצערט, 8.30 „א רייזע אויף דער פראווינץ“, 8.45 אוונטנד-ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 שאפין-קאנצערט, 9.30 קאנצערט, 10 ספארט-ידיעות, 10.15 לידער.

ר. מלאד

דאן=דאמינגא

156

ראמאן

מען האט ווי מיט א בעזונדערן גענאד איהם צוגעגרייט צא וואוינונג. דאס האט געזאלט זיין דאס ערשטע הויז צווישען דער נייער גרופע הייזקעס, וואס זענען געבויט געווארען פאר די „אימיגראנטען, וואס זענען שוין אין וועג“. עס איז צומאסטע געווארען א גרויסער שטח לאנד פון אויסגעקארטשעוועטען וואלד. אין קאלאניע האט מען זיך דערוואוסט, ווי וועגען א מופת, וואס דארף זיך בעווייזען, פאר א בעשיצער און אנ׳אויסלייזער.

דעם טאג אבער. וואס דאניע האט געדארפט אנקומען. איז נאך פריהער פאר איהם אנגעלאפען דער שוחט, ווי א בייזע שרעק. עס האט קיינער, דאכט זיך, נישט געזעהן, ווי ער איז אריין, ווי א דונער דורכ׳ן קוימען. די ליפען האבען זיך שנעל געוואויגען, ווי ער וואלט עפעס שנעל געקייט אהן ציינער. ער האט געכאפט דעם חלף און דאס מוהל-מעכער, פערוויקעלט אין א האנדטוך און עס פערשטעקט אונטער׳ן קישען. ער איז געוועזן צוטומעלט און אין טומלעניש האט ער ארויסגעקרעכצט

— דער יונג!! מען קוילעט!

— די [illegible] בשורה האט ווי דורך א געד

היימער שליחות דורכגעציטערט אין דער לופט. אין משך פון עטליכע רגע׳ס האט דער אנזאג עלעקטריזירט די קאלאניע און דעם אומגעגענד. מען האט זיך ארויסגעלאזט פון די הייזלעך, פון די גאלפאנען, פון די קאמערס און פון וואו נאר מען האט זיך געהאט איינגענעסטיגט, צונויפגעטוליעטע אייגער מיט׳ן אנדערן. מען איז געשפרונגען איבער פענסטער, אויפגעבראכן פערשלאגענע הינטער-טירען, געריסען ברעטער פון פארקאנעס און געווארפען איבער זיך און פאר זיך הפצים און שטוב-זאכען. ווי עס וואלטען אין יעדען הויז פלאמען זיך געריסען פון געדיכטע רויך-קנוילען.

דער עולם איז געלאפען, וואוהין מען האט געזעהן אנדערע לויפען. צוערשט ווי א סטאדע עושראקענע פייגעל אין א קרייז פון א האלבען בויגען דערנאך — ווי מיט יוגענדיגע הענד, ווי שפאנענדיגע ווינד-מילען. מען האט זיך געוואליעט איבער פעלדער און בייטען, געשניטען וועג אין דער קרים, געצויגען נעהנטער און נעהנטער צו דעם וועג, וואס פיהרט קיין ערינאנגא, זיך געהויבען אויף בערגלעך און פערזונקען געווארען אין טאלען. פון אומעטום, דורך אלע זייטען און שטעגען, זענען צוגעוואקסען מענשען, יודען און נישט-יודען, ווי שמאלע וואסערלעך, און האבען זיך צונויפגעגאסען מיט׳ן שטראם מענשען, וואס זענען אפשר נישט געוועזן אזוי פיל אין דער צאהל ווי עס האט זיך יעדען איינעם אויסגעדאכט.

מען איז צוגעקומען צום וועג, וואס דארף דורכשניידען דעם וואלד. א מאן אין צייילע קליידער האט אלעמען אפגעשטעלט [illegible] בלאנקט אין זיין האנד מיט דער שא-פקייט פון א מעסער. דעם מאנ׳ס פנים האט [illegible] געקנייטשט מיט פאלדען און א גראבער ציגאר האט זיך געדרייט ווי אנ׳אקס איז א ווינקעל פון זיין מויל.

אבער גארנישט וויט, עטליכע שפאן אין גרינעם שאטען פון וואלד, האט מען געזעהן עטליכע לייט אין מיליטערישע קליידער. איינער פון זיי, האט זיך געווישט דעם שטערן מיט א טיכעל, צוויי אנדערע זענען געזעסען נידעריג, אייגעקוויטש, און איבערגעבויגען צום פנים פון דאמינגא, וואס איז געלעגען אויסגעצויגען און שוואך געקרעכצט. אויף די עטליכע שפאן פון דעם ציווילען מאן און די מיליטער-מענשען, האט זיך געצויגען א פאס בלוט, ווי אויסגעלייגטע קרעלען...

צווישען די, וואס זענען שוין געשטאנען נאהענט צו דעם ליגענדיגען איז אויך געווען ראזינע. זי איז געווען בלייך, ווי אפגעבלויטער קאלך. זי האט גארנישט גערעדט. געשטאנען אויף אנ׳ארט און זיך געשאקעלט, געוויגט זיך מיט׳ן גאנצען גוף, ווי א ווייכער בוים אונטער א שטורעם-ווינד. דאס פנים איז געווען בייניג-טרוקען, די אויגען אויסגעקוועטשט. זי האט געבראכען די פינגער, זיי איינגעבויגען און אויסגעגלייכט. זי האט יעדען אנגעקוקט און עס האט זיך איהר געדאכט, אז דאס ווארט, וואס זי בעווייזט, ווערט אויסגעזוגען.

* * *

דער ספעציעלער שליח פון דער הויפט-געהיים-פאליציי איז געזעסען ביים שרייב-טיש אין דער ביורא פון דער יק״א-אדמיניסטראציע. ער האט נערוועז ארויפגערוקט און אראפגערוקט זיין הוט איבער׳ן שטערן. אין ווינקעל פון זיין מויל האט זיך געדרייט דער אויסגעלאשענער ציגאר. ער האט איהם אלעמאל ארויסגענומען פון צווישען די ליפען, זיך עפיסען א טייל פון פייכטען שפיץ, און ווידער אריינגעדרייט אין מויל ארין. ער איז געווען א יפגערעגט. עס איז איהם נישט געלונגען פון „דאם דאמינגאס“ מויל קיין ווארט ארויסצוקריגען יוגען דער בעהעלטעניש פון ריא מאטאראזען. ער האט זיך אבער בעמיהט די אויפרעגונג נישט ארויסצו-ווייזען. ער האט גערעדט צו די דירעקטאר-ען העפליך און מיט בעדויערן, וואס דער „באנדיט“ האט געשטעלט א ווידערשטאנד און ער איז געצוואונגען געווען צו בענוצען געוועהר.

ער האט דערצעהלט פאראייגוועגס, וואס פאר א „פויגעל“ אט דער „דאם דאמינגא“ איז, געשילדערט זיינע מעשים לויט די בעשרייבונגען פון די פאליצייאישע דאקומענטען, און צוגעגעבען, אז א גאנצער עסקאדראן פון אנגעשטעלטע אין דער געהיימער דינסט פון דער הויפט-שטאט און פראווינץ, זוכען איהם ארום, יאגען זיך נאך איהם און קענען איהם נישט כאפען.

(סוף מארגען)

זיין טאכטער האט זיך געשמדט

און דער אומגליקליכער פאטער איז דער בעשולדיגונגס-באנק

דאס לובלינער אפעלאציע־געריכט האט פאריגע וואך בעטראכט א פראצעס געגן דעם 50־יעריגן משה עדעלמאן וועלכער האט זיך ארויפבעקומען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק צוליב זיין אייגענע טאכטער.

אויפגעהאדעוועט א שעהן מיידעל, געגעבן איהר אלע מעגליכקייטן זיך צו לערנען און קליידען, האט דאס מיידעל ווי דאס פאסירט צווישן טעכטער פון געוויסע קרייזן, יועמען די עלטערן שיקען ד־קא אין פרעמדע שולען. וויל א טאכטער מוז מען דאך נישט לערנען קיין יודישקייט — אנגע־הויבן פערברענגען אין א נישט־יודישע סביבה, זיך פארליבט אין א קריסט און בעשלאסן זיך צו שמדן.

די טאכטער איז פון דערהיים אנטלאפן און זיך געוומען גרייטן צום שמד.

געשעהן איז דאס אין א שטעטעל פון לובא־מעלסקער פאוויאט.

דער אומגליקליכער פאטער האט אנגעהויבן א וועגדן מיה צוריקצובעקומען זיין טאכטער, געזוכט וועגן און מיטלען ווי אזוי צו ראטעווען איהר פון דעם קרומען וועג און היות די טאכטער האט געוואלט צוגענומען אין שטוב פערשידענע זאכען אויך געלד, האט ער דערלאנגט א מעלדונג אין פאליציי, אז די טאכטער האט איהם בעגנבעט. דער קאמענדאנט פון פאליציי פאסטערונעק האט דאס מיידעל פערהאלטען ביי זיך און איהר נישט ארויסגעגעבען ווייל ער האט געוואלט פעסטשטע־לען וויפיל איז פארהאן אמת אין דער בעשולדיגונג פון פאטער.

דער פאטער האט אבער געמאכט א ווייטער־דיגען שריט און געמאלדען אין פאליציי־קאמענדע, אז יענער קאמענדאנט פערלאנגט פון איהם 800 זלאטיס פאר'ן ארויסגעבען די טאכטער. אין דו־כיע ביהרונג געווארען אנ'אויספארשונג און עס איז פעסט געשטעלט געווארען, אז די בעשולדיגונג פון פאטער געגען דעם פאליציי־קאמענדאנט איז גרונדלאז. דערפאר איז עדעלמאן צוגעצויגען גע־ווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר פאלש בעשולדיגען די פאליציי.

דאס קרייז־געריכט אין לוצק האט איהם פער משפט אויף א יאהר תפיסה.

דער אנגעקלאגטער האט אפעלירט קיין לובלין פערטיידיגט האט איהם דער אדוו. לעווינסאן. דאס געריכט (אין קאמפלעט פון 1 ריכטער) האט נאכ'ן אויסהערען די רעדע פון פערטיידיגער בעשלאסען איבערצוווייזען דעם פראצעס א ריכטער־קאמפלעט פון 3 ריכטער.

פאריגע וואך איז עס דער פראצעס בעטראכט געווארען צום דריטען מאל. דער פערטיידיגער אדוו. לעווינסאן האט אין זיין רעדע אנגעוויזען, וואס אזוינס עס איז פאר אנ'ארטאדאקסישען יוד א שמד פון א קינד, געשילדערט דעם טרויער, וואס אזא געשעהעניש רופט ארויס אין דער גאנצער משפחה, די בושה פון די קרובים, דאס זיצען שבעה און בכלל די טיפע ליידען, וואס זענען פערבונדען מיט אזא טרויעריגע געשעהעניש אין א יודישע משפחה און דעריבער דארף מען פערשטעהן דעם פסיכישען צושטאנד פון אזא עדעלמאנען, ווען ער האט זיך געראנגעלט פאר דער נשמה פון זיין קינד.

דאס געריכט האט אין אכט גענומען די אויספיהרונגען פון פערטיידיגער און ארויסגעטראגן אנ'אורטייל־ליש וועלכען עס ווערט בעשטעטיגט דער שטראף פון 1 יאהר תפיסה, דערביי אבער ווערט די אויספיהרונג פון דער שטראף פערהאנגען.

אין די מאטיווען פעררופט זיך דאס געריכט אויף די ארגומענטען פון פערטיידיגער וועגען די טיפע ליידען פון א יוד, ווען זיין קינד שמדט זיך.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער · שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

הייבט פרעמיערע! א פילם פול מיט שפאנונג אין דער צייט פון וועלט קריג, א שפיאנאזש-פילם מיט עמאציע און ספאנונג, הייבט פרעמיערע
„SZYFR № 77"
William Powell, Lionel Atwill, Binnie Barnes אין די הויפטראלן:
אויסערן פראגראם: אקטואליטעטען און P.A.T.
קלאנג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

הריינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

גרויסער אויסוואהל פון פערשידענע סארטען אבער-העמדער, די נייעסטע מערן, ביליגע פרייזען. צו בעקומען וואראגאן, נאוואמיעסקא 11, פראנט 1 שטאק.

ס'איז פערלוירען געווארען א צעטל אויף א גרעסערע סומע, אונטערשריבען, ווי אויך 2 וועקסלען אויסגעשטעלט פון בינשטאק. דער עהרליכער געפינער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אפ ברענגען צו א. אייזענבערג, זאכאדניא

Skradziono sakiewkę, zawierającą Zł. oraz weksel na Zł. 50.-- płatny —36 z wystawienia Sz. Zylberynga. sel unieważnia się. Zwrócić za wynagrodzeniem do Sz.Salema, Północna 4. Dyskrecja zapewniona.

Zaginiony został protest na Zł — z wystawienia Izaka Tepera, Opoczno, pł. 24.4—36 na zlecenie M. Joner, Opoczno. Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić takowy do J. Morfelda. Łódź, Piłsudskiego 43.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטער. אלעס צו די ביליגסטע פרייזן. ווערען אויך אויסגעפיהרט רעצעפטען, רעפאראטורען פינקטליך און רעיעל. — געדענקט די! ... עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

Dr. med. J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
אבדזשעיא 4, טעל. 192
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7
אין דער לעטשניצע בזשעזשינע פון 10 ביז 1 בייטאג.

פרייע פאסטענס
א קוואליפיצירטער געזעלן צו מענער־בעשטעלט ווערט געזוכט פון באלד. קרויסקאפ, ווסכאדניא 70. 6422

א טרייבערין פאר זייד אויף ראפט אין נויטיג. צו ערפאהרען ביי הירשבערג שרודמיעסקא 5, פראנט-נעוועלב, פון 10—12 אדער 4—5.

ס'ווערט געזוכט א נאכט-וועכטער מיט גוטע רעפערענצען ביי ה.פאסמאניק, שוו. יאקובא 8

א קוואליפיצירטער מענער-פריזיער ווערט געזוכט פון זאפארט. צעגעלניאנא 10, גילדשטיין.

לאקאלען
א יונגערמאן קען בעקומען לאזשי ביי אנ'אנשטענדיגער פאמיליע, מיט בעקוועמליכקייטען. שרודמיעסקא 7, III שטאק וו. 10, פלאטעק.

ווילסטו פערקויפען א ניימאשין אין ערצילען דעם העכסטען פרייז? ווענד זיך צו:
Skład maszyn do szycia Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2, telefon 246-73.

פערשידענעס
עס איז פערלוירען געווארען א וויקלאדאווא ביכעל פון דער דעפאזיטען-באנק, פיעטריקאווער 5, נומער 1593 אויפ'ן נאמען פון שמואל גוטערמאן, נאוואמיעסקא 9. אפצוגעבען געגען בעלוינונג. 6421

ערפאהרענער בראנזשיסט זוכט א מענש מיט טויזענט זלאטעס צו א פראס-פעררירענד ארטיקעל. אלט-שטאט 13, פון 2—4, ביי ארנער. 6427

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער און לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

Firma „Sukc. Lebrechta Müllera Sp. Akc."
w Rudzie-Pabjanickiej komunikuje nam co następuje:
W Nr. 14 z dnia 29 sierpnia r. b. pisma „Łodzianin" ukazała się wzmianka pod tytułem „500 robotników w nieugiętej walce o prawo do życia. Łodzianin u strejkujących w fabryce L. Müllera w Rudzie Pabjanickiej", która to wzmianka nie zawiera w sobie ani słowa prawdy, a wszystko dotyczące naszej firmy jest kłamstwem, dlatego też przeciwko pismu „Łodzianin" występujemy na drogę sądową.

השבת אבדה
געהעריג צו דער בעהו אין אניזשע־יעוו איז מיר פערלוירען געווארען א דאמען-טאש, אין וועלכען עס האבען זיך געפינען וועקסלען אויף א סומע פון 4600 זל. אויסשטעלער י. אסטרא-וויעצקי, קראקא, צאהלבאר ד. 30/XI 1936. די אלע וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבען ציגעל-נאיא 21, אסטראוויעצקי. צוזעצטואל קלינגען טעל. 234-72.

עפענטליכע ערקלערונג!
דערמיט ערקלער איך עפענטליך, אז איך טרעט ארויס פון פעראיין פראק וואלנאשטשי 3. וויעצ-פרעזעס
בנימין עלבוים.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען – א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. J. GOLDBERG
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אוונט

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא „Siła i Swiatło"
פון וו. פרוקאווסקי.
פאלודניאווא 23, טעל. 139-32
נעמט אן אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט ווי אויך סיגנאליזאציעס. קויפט געניצטע מאטארען און פערקויפט אלע ארט מאטארען און דינאמא-מאשינען צו ביליגע פרייזען.
ספעציעלע ווערקשטעל פון מאטארען-רעפעראטור / שנעל, פינקטליך און רעיעל.

מאדערנע וואונשקארטען
צו שיקען נאך אויסלאנד! דארפט איהר שוין בעשטעלן
שעהן, עסטעטיש און זעהר ביליג
נאר אין דער דרוקעריי בראמבערג
צעגעלניאנא 8
טעל 255-09
אלע ארט דרוק-ארבייטען ווערען שנעל, פינקטליך און מיט די מאדערנסטע שריפט רעיעל אויסגעפיהרט

Dr. med. Ignacy Grynberg
אינערליכע קראנקהייטען
ספעצ. פאר הארץ-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Cegielniana 17, tel. 174-15.
נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

DR. MED. G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—830 אוו.

Prywatne Pogotowie „SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

Dr. med. E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med. M. WAJNBERG
נערווען-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעגליך א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בארעטונג 3 זל.

אנאנסען - פרייז:
מארגן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.
נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.
פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען.
נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען.
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוק. די אנאנס ארער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די ... פערלאג כ"ש ט פעראנטווארטליך. די ארמינ... ציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבער...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.